

RIKOSS

Poljudnoznanstvena revija s področja ljudi z okvaro vida

Številka 1 / 2017

KOLOFON

RIKOSS

Poljudnoznanstvena revija s področja ljudi z okvaro vida
letnik 16, številka 1 / 2017
ISSN 1854-4096

Izhaja 4-krat letno v elektronski in zvočni obliki in je brezplačna.

Spletna stran: <http://www.zveza-slepih.si/rikoss/>

Izdaja: Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije

Odgovorni in tehnični urednik: Marino Kačič

Uredniški odbor / sodelavci: Brane But, Matjaž Mihelčič, Metka Pavšič, Jure Srebrič, Safet Baltič, Slavica Bukovec Zupanič

V reviji se objavlja priporočila in izsledke testiranj nove specialne IKT opreme, strokovne članke o spoznanjih z relevantnih področij, možnostih za izobraževanje, delo, prosti čas, o izkušnjah v povezanosti/vključenosti, o osebnih življenjskih in delovnih izkušnjah ljudi z okvaro vida, njihovih svojcev, strokovnjakov vseh podpornih služb in drugo. Vsi prispevki so avtorizirani, avtentični in se nanašajo na področje "ljudje z okvaro vida".

=====

Avtorske pravice za prispevke, sprejete v objavo, pripadajo reviji Rikoss. Uredništvo si pridržuje pravico preurediti ali spremeniti dele besedila, če tako zahteva jasnost in razumljivost, ne da bi o tem prej obvestili avtorja. Avtorji prispevkov so odgovorni za avtentičnost besedila in svoja stališča.

© Revija Rikoss (ime, oblika in vsebina) je zaščiten z zakonom o avtorskih pravicah. Revija ali katerikoli njen del ne smeta biti razmnožena ali spremenjena v kakršni koli obliki (elektronski, zvočni, tiskani ali drugi obliki) brez predhodnega pisnega dovoljenja lastnikov avtorskih pravic: © Revija RIKOSS in Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije.

Domov Uredništvo Naročite brezplačen Rikoss

=====

KAZALO

UVODNIK: Ob petnajstem jubileju revije RIKOSS

Marino Kačič, glavni in tehnični urednik

AVTOPORTRET: Rezka Arnuš

Hitim, mudi se mi

POPOTNIŠKI UTRINKI: Rada grem v New York

Kako se mi je na potovanju obrestovala uporaba bele palice

Mihela Gorše

INTEGRACIJA: Le s skupnimi močmi je moč doseči, kar se od nas pričakuje

Slavica Bukovec Zupanič

NOVOSTI IZ INVALIDSKEGA VARSTVA: Zaznamb in vračanja denarne socialne pomoči ter varstvenega dodatka ni več

Brane But

DOBRO JE VEDETI: Z vidom povezane učne težave

Manja Sevljak B.Sc. optometrije

PAMETNI TELEFONI: Predstavitev pametne zapestne ure Apple watch serija 2

Safet Baltič

NAMIGI IN NASVETI: Kako očistiti tipkovnico, Kako pospešiti zagon osebne računalnika

Brane But

OGLASNA DESKA: Sprememba je samo v imenu, naše poslanstvo ostaja enako

Ob preimenovanju šole, pravi njena ravnateljica

Slavica Bukovec Zupanič

NOVIČKE: Izšla sta NVDA 2017.1 in jaws 17.0, Skype se spreminja na slabše, prvi povsem majhen mehak robot, Nokia 3310 se vrača

Jure Srebrovič

UVODNIK: Ob petnajstem jubileju revije RIKOSS

Avtor: Marino Kačič, glavni in tehnični urednik

Lektoriranje: Albert Kolar

Pošlji komentar

Poljudnoznanstvena revija RIKOSS praznuje 15-letnico. V tem času je izšlo 60 števil, v njih je bil objavljenih več kot 600 avtorskih člankov in 2 samostojni publikaciji v obliki zbornika, s čimer je revija dosegla nivo poljudnoznanstvene revije – edine te vrste v Sloveniji in regiji. Bralci so ljudje z različnimi vrstami okvar vida, kot tudi tisti, ki nimajo okvare, imajo pa strokovni ali druge vrste interes za informiranje, izobraževanje ali seznanjanje z vsebinami s področja okvare vida. Večina bralcev je iz Slovenije, v manjši meri iz drugih srednjeevropskih držav, posamezniki pa tudi iz drugih držav EU, ZDA, Kanade, Avstralije in celo Rusije ter Japonske.

Kratka zgodovina in razvoj revije

Ob prelomu tisočletja je specialna informacijsko komunikacijska tehnologija, ki omogoča vključevanje ljudi z okvaro vida v procese aktivnega življenja, toliko napredovala, da je bila možna njena množična uporaba. V tem času se je v Sloveniji pokazala potreba po informiranju ljudi z okvaro vida, da bi bili seznanjeni z razvojem in možnostmi, ki obstajajo, kot tudi s cenami teh tehnologij in pripomočkov. Sam sem v drugi polovici 90-ih večkrat obiskal različne proizvajalce omenjene opreme v Nemčiji in nekaterih drugih zahodnoevropskih državah, da bi se seznanil z najnovejšo tehnologijo, ki je bila takrat v razvoju. Kasneje pa sem jih obiskoval, da bi se od njih učil in z nekaterimi sodeloval pri razvoju (predvsem pri testiranju in podajanju idej). Ker so se posamezniki obračali name z vprašanji o teh tehnologijah, je prišlo do spontane potrebe, da sem leta 2001 začel izdajati mesečni informator na omenjene teme. Že naslednje leto 2002 je mesečnik prerastel v periodično revijo, ki je prešla pod okrilje Zveze slepih in slabovidnih Slovenije.

Od leta 2002 naprej se je revija razvijala in širila iz osnovnega informacijsko komunikacijskega področja (specialna oprema, pripomočki, dodatki) na druge vsebine, kot so izkušnje iz delovne prakse, potovanj, zakonodaje. Zadnja leta se prispevki širijo tudi na strokovne vsebine pomagajočih poklicev kot so optometrist, specialni pedagog in drugi. Tehnološko pa se je revija razširila od izhajanja v elektronski obliki na izhajanje v elektronski in zvočni obliki. Ob obletnici revije smo temeljito prenovili tudi spletno stran RIKOSS.

Namen, cilj in poslanstvo

Namen revije je izobraževanje in obveščanje o specialni informacijski opremi; o spoznanjih iz izobraževalnih, oftalmoloških in socioloških področij; o možnostih za usposabljanje in delo; o prostem času, pravicah ter zakonodaji. Ljudje z okvaro vida in njihovi svojci opisujejo izkušnje o tem, kako jim je v življenju uspelo, pa tudi

izkušnje z dela, potovanj, zdravja, strokovnjaki pa o težavah, zdravljenju in novih strokovnih odkritjih...

Poslanstvo revije RIKOSS je že od vsega začetka, da odpira prostor za sodelovanje in nove oblike skupnega dela ljudi z okvaro vida in različnimi deli družbe. Zato smo zainteresirani za nove pobude in priložnosti iz katerekoli strani.

Komu je revija namenjena in kdo so bralci

Revija je namenjena ljudem z okvaro vida in vsem drugim članom družbe, ki imajo opravka z ljudmi z okvaro vida, ki želijo biti informirani, kot vsem tistim, ki so pripravljene soustvarjati ta skupni prostor in seveda tudi vsem članom ZDSSS.

Kot rečeno, je med bralci dobra polovica ljudi z okvaro vida, druga polovica pa so starši, sorodniki, študentje, dijaki, strokovnjaki različnih poklicev, ki imajo opravka z ljudmi z okvaro vida (računalnikarji, specialni / pedagogi, psihologi, socialni delavci, ekonomisti, učitelji in mnogi drugi). V zadnjih letih strmo narašča število bralcev iz prostovoljskih organizacij, ki se srečujejo z ljudmi z okvaro vida in potrebujejo dodatne informacije o tehnologiji, razumevanju bolezni ali okvar, poznavanje ustrezne komunikacije v odnosu do ljudi z okvaro vida oz. ljudi s hendikepom.

Zahvale

Najprej se zahvaljujem bralcem, saj brez njih tudi revije ne bi bilo. Sedaj jih je krepko preko 3000, kar ni malo za specializirano periodično revijo. Zahvala gre tudi Zvezi slepih in slabovidnih Slovenije, ki projekt (kot je iz opisane zgodovine razvidno) podpira praktično od začetka. Zahvaliti se moram tudi vsem tistim, ki so na kakršenkoli način v vseh teh letih občasno sodelovali in podpirali revijo. Bodisi, da so napisali prispevek, bodisi, da so ideje širili naprej, ali pa so uporabljali informacije iz revije in s tem pri svojih dejanjih prispevali k boljšim odločitvam v svojem zasebnem ali delovnem okolju. Prav posebej pa se želim zahvaliti timu sodelavcev, se pravi stalnim piscem in lektorju. Skupaj tvorimo trdno jedro ekipe oziroma uredništvo revije. Nekateri so že dolga leta prisotni. Brez vseh vas revije ne bi bilo. Velika hvala! Vsi, ki to berete, pa ste dobrodošli pri sodelovanju z revijo. Lepo vabljeni, pišite v uredništvo.

Vizitka revije RIKOSS

RIKOSS - poljudnoznanstvena revija s področja okvare vida

Revija izhaja 4-krat letno v elektronski in zvočni obliki, je brezplačna, njen naročnik lahko postane kdorkoli, ki to želi, brez omejitve. Vse

zainteresirane vabimo k sodelovanju pri pisanju prispevkov, priporočanju revije drugim ali informiranju na spletni strani Rikoss.

Uredništvo revije RIKOSS

W: <http://www.zveza-slepih.si/rikoss/>

E: rikoss@zveza-slepih.si

[Na vrh](#)

AVTOPORTRET: Rezka Arnuš

Hitim, mudi se mi

Lektoriranje: Albert Kolar

Pošlji komentar

Na svet sem privekala leta 1953, v letu, ko je v naši vasi zasvetila prva žarnica. V belokranjski vasici, ki stoji na veliki skali, pod katero teče mejna reka Kolpa. Rečemo ji kar Kopa. Kot otrok sem si razlagala, da je vsaka reka Kopa, ker se v njej kopamo. In kaj so mi vile Kolpjanke ob rojstvu položile v zibelko, v kateri so pred mano jokali že trije otroci, pa tudi za mano še trije. V tej čarobni vasici, polni zgodbic, ustnega izročila, praznovanj različnih belokranjskih običajev, otroških iger, ljudskega petja, sem pridobivala prva znanja v osnovni šoli ... Komaj sem znala pisane črke, sem si prislužila kazen in sem morala stokrat napisati: »Ne obsojaj po krivem.« Ta stavek me spremlja še danes in vedno pomislim, da ne bi koga po krivem prizadela.

Doma smo otroci imeli vsakodnevna dela. Ko so pa starši in starejši odšli v oddaljene vinograde za cel dan, je bilo na vrsti igranje in potepanje po vasi. Če so prišli prezgodaj domov in delo še ni bilo opravljeno, smo bežali po celi vasi, ali se skrili za gnoj, da nismo dobili »bata«. Veliko veselja je bilo na Kolpi. Plavati smo se naučili s pomočjo starejših bratov in sester. Spominjam se, kako sem bila važna, ko me je oče v pletenem sedežu na kolesu odpeljal več kilometrov daleč na žegnanje ali pa me je stric vzel na »federvagen« in odpeljal v Metliko k maši. V višje razrede osnovne šole v Metliko smo se vozili s kolesi, pozneje s kombijem. Preživela sem lepa otroška leta. Prizadele pa so me nesreče, ko je krava telila in je tele crknilo, bolezen prašičev, kragulj odnesel piščance. Zaradi takšnih nezgod nam je manjkalo hrane, živina se je težko prodala, denar je šel za gnojila, stroje. Mama je večkrat jokala, morala je skrbeti, da nam ni zmanjkalo pšenice, masti. Vsi ti težki dnevi so bili meni spodbuda, da moram nekaj narediti iz sebe, iti od doma.

Uspešno sem naredila sprejemne izpite in se vpisala na srednjo zdravstveno šolo Novo mesto. S štipendijo v žepu. Stanovala sem v raznih sobah, z različnimi sostanovalkami. V drugem letniku pri mikrobiologiji pa ne vidim na tablo. Zaprem eno oko, pa drugo. Z enim očesom vidim vse vijugasto, kot da gledam skozi kapljico vode. Tako so se zaustavile moje sanje, z enega očesa je šlo na drugo oko, več ponovitev izliva v center mrežnice, brazgotinjenje mrežnice, slabšanje vida. Ni zdravila, dedna bolezen vidnega živca. Kljub veliki odsotnosti pri pouku sem uspešno končala srednjo šolo. Kot medicinska sestra s slabšim vidom ne bi mogla delati. Pa bom fizioterapevtka, saj so tudi slepe. Tako sem se brez stanovanja s potovalko v roki in dva meseca po začetku predavanj podala v Ljubljano. Še danes v nočnih morah iščem kraj mojega stanovanja. Vse se je premagalo. Z diplomom v žepu sem odšla v Dolenjske Toplice, kjer so me radi sprejeli v službo. »Ti pa tam delaš, kjer so

v bazenu kamni in pesek.« Zaradi takšnih zbadanj sem še bolj prizadevno delala, da bi to zdravilišče postalo strokovno dober rehabilitacijski center. Tako sem veliko znanja in energije dala v razvoj in skupaj z zdravstveno ekipo smo dosegli zavidljiv nivo.

S prijateljicami hodimo po sredi ceste. Pridrvi kolesar, zavre in premet čez kolo. Pristopim k njemu: »Ali ste v redu?« In ta kolesar je postal moj mož. Ostala sem v Toplicah, se poročila. Ob možu športniku sem začela smučati, drsati, kolesariti. Pri teh mojih športnih podvigih se je večkrat končalo z mavcem na nogi ali ovratnico na vratu. Rodila sta se nama dva sinova, danes že samostojna, s službo. Moj vid je dolgo ostal stabilen. S 30 % ostankom vida sem kar dobro funkcionirala: služba, družina, smučanje, kolesarjenje. Po 40. letu pa se je vid začel slabšati, zato sem se morala pri 46. letih upokojiti z 10 % ostankom vida.

In tako je prišel čas za moje slikanje. Od mladih let sem si želela slikati. Ni šlo. Saj bom, ko se bom upokojila. In sem se upokojila. A kako bom slikala s tako slabim vidom? Pridružila sem se slikarskemu društvu Mavrica iz Novega mesta. Začela sem obiskovati tečaje risanja, slikanja. Sram me je bilo povedati, da slabo vidim. Spominjam se mojega prvega slikanja. S skupino sedimo v travi, na kolenih risalni blok, čopič, vodene barvice. V daljavi na hribčku stoji slikovita vas. Vidim megleno, zvite hiše, dvojna slika. Ostali slikajo. Ne vidim, pa tudi barv ne znam mešati. Nekaj sem napacala, sliko sem zavrgla. S slikanjem sem pa nadaljevala, se učila in danes je moje življenje. Danes vem, da je takrat, glede mojega preostanka vida bil zadnji čas, da sem začela s slikanjem. Obiskovala sem tečaje pri različnih mentorjih. Začela sem z risbo, nadaljevala z akvarelom, pastelom in akrilom. Skice sem risala na odpadne papirje, med kuhanjem, branjem preko ušes, med tuširanjem kar na zarošene steklene površine, vsepovsod so bile sledi mojega čečkanja. Slikala sem med videčimi slikarji. Skrivala sem se, da slabo vidim, saj sem se bala, da me bodo odvrnili, da slabovidna ja ne more slikati. Ko pa je mentor na tečaju pohvalil mojo risbo, da se čuti nekaj več v njej in ko sem še spoznala slabovidnega slikarja z obale, Stojana Rutarja, sem počasi izgubljala strah. Začela sem se udeleževati različnih slikarskih kolonij, ex-tempore po Sloveniji in tujini. Prvo samostojno razstavo sem imela šele po desetih letih ustvarjanja. Tekla so leta. Danes sem že preko šestdeset. Slikam že 17 let. Imela sem že 17 samostojnih razstav, ogromno skupinskih. Dobivam nagrade in priznanja doma in v tujini. Niso šla samo leta, ampak tudi vid. Sem v skupini slepih, vid pod 5 procentov, z močno prizadetim centralnim vidom. Gibljem se brez očal, v domačem kraju brez palice in podnevi brez spremstva. Imam pripravljeno belo palico, če bo spremstvo izostalo. Pri gledanju si pomagam z različnimi lupami, teleskopskimi očali, govorečim mobitelom, diktafonom. Škoda, da računalnika še nisem osvojila. V trgovini, samopostrežni je huda, če ne bi nakupoval mož, bi potrebovala pomoč. Kuhanje je težje. Traja, da z ostalimi čuti nadomestim vid – s tipanjem, poslušanjem, vonjanjem. Posebno težko je kuhanje po slikanju, saj tam izgubim veliko vida in energije. Veliko mi pomaga mož. Včasih pa kar namenoma odide iz kuhinje, saj pravi: »Če me ni v kuhinji, pa vse najdeš in zmoreš!« Ob hiši imava vrt, pridelava vso zelenjavo. Najtežje je pleti. Počakam, da zraste plevel. Okušam, da vem, kaj je plevel, kaj zelenjava. Občasno paziva na vnuke. Prav oni so moj velik navdih za slikanje. Delujem v treh likovnih društvih. Veliko slikam, morala bi vsak dan, saj si veliko pomagam s spominom, izkušnjo, stalnim delom. S slabšanjem vida se spreminja moje slikanje. Motivika je iz spomina, po spominu, iz otroštva.

Delam na večja platna, z ogljem, akrilom, večje ploskve. Ko ni dovolj svetlobe, veliko berem preko ušes. Prva leta upokojitve sem knjige kar požirala, saj v času službe ni bilo časa za branje. Glede telesne aktivnosti je težje. Odložila sem smuči, svoje kolo, saj sem bila že nevarna, da koga povozim. Z možem kolesariva na dvokolesu. Prevozila sva že več tisoč kilometrov, prevozila večdnevne kolesarske ture po dalmatinskih otokih, večdnevno kolesarjenje po slovenski Jakobovi poti. Če nama bo služilo zdravje, imava v načrtu še veliko kolesarskih tur. Ko se postopoma slabša vid, se navajaš na slabše zaznavanje in misliš, da vsi okrog tebe tudi tako vidijo. Z možem prikolesariva na razgledno točko. Kaže mi kje je kaj. Po spominu se orientiram. Pregovori me, naj si pogledam s teleskopskimi očali za daljavo. Ko vidim več, glasno zajokam. Pa ne zato, ker sem jaz uboga, ker ne vidim, temveč sem vesela za vas, ki vidite. Kaj vse doživljate, kakšna lepota pokrajine, lepota barv. Videti barve, to je nekaj prečudovitega. Videči se tega sploh ne zavedajo. Vesela sem, da lahko še vodim telovadbo za ženske v domačem kraju in tako razdajam še nekaj znanja iz mojega poklica.

Vem, da se mi bo vid še slabšal. Zato hitim, mudi se mi. Kaj vse bi še rada videla, kaj vse naslikala. Škoda mi je vsakega dne, ki ga ne izkoristim. Po drugi strani se pa zahvaljujem Bogu, da sem lahko opravljala meni drag poklic fizioterapevke. Zavedam se, da sem prav zaradi slabega vida v invalidski upokojitvi uresničila še drugo željo iz otroštva, da slikam, razstavljam po galerijah. Hvala vsem, ki mi na tej poti pomagata.

Na vrh

POPOTNIŠKI UTRINKI: Rada grem v New York

Kako se mi je na potovanju obrestovala uporaba bele palice

Avtorica: Mihela Gorše

Urejanje rubrike in lektoriranje: Metka Pavšič

Pošlji komentar

Da to priznam, obstajata dva razloga. Tehtnejši je, da tam že dobra tri leta živi in dela moja hči. Seveda jo močno pogrešam in se veselim vsakega snidenja z njo, ker ta snidenja niso prav pogosta. Drugi vzgib, da rada potujem tja pa je presenetil še mene. Če ravno sva z življenjskim sopotnikom Andrejem kar nekaj prepotovala, nisem nikoli posebej rada obiskovala velemest. Pa tudi, če sva jih, sva vedno raje zavila v stare dele mest, polne zgodovine, zanimivih zgodb in stare arhitekture. Novejše dele mest pa sva samo malo, celo bolj na hitro obdelala. Panoramska vožnja, da opaziš kakšno moderno novogradnjo, vso stekleno ali zanimivih oblik in obisk kakšnega zanimivega muzeja ... Pogled na New York z ladjice na reki pa me je očaral, mogoče celo rahlo pretresel. Pogled na monumentalnost nebotičnikov, kipečih pod nebo, ki tekmujejo med sabo kateri bo lepši, kateri bo imel bolj nenavaden zaključek, po možnosti z vsaj nekaj kovinskih dodatkov. Saj v te kovinske dodatke se tako prekrasno pogleda sonce in napravi čudovit odblesk, ki te zaslepi in pritegne pozornost obenem. To je znameniti pogled na Manhattan, od leta 2001 trajno zaznamovan s terorističnim napadom, v katerem sta bila porušena dvojčka World Trade Centra. Pred tremi leti sem ta pogled videla prvič in na njunem mestu je počasi rasel nov nebotičnik. Lansko jesen, pa sva se s sinom že povzpela na dokončano, novo najvišjo zgradbo na ameriškem kontinentu - One World Trade Center.

Prvič smo šli na pot vsi trije. Poleg Andreja še mladoletni sin Gaj. Z Andrejem najraje potujem in seveda vedno potujem le z njim, ker se oprijemajoča njegove roke počutim zelo varno. Poleg tega je Andrej razvil veliko senzibilnost za vodenje. Glede na to, da on gleda zemljevid, pa Turistični vodnik in okolico, še ves čas opazuje tla in mi nenehno sporoča ali naj stopim gor, ali greva dol, ali so pred nama stopnice ali kaj drugega. Meni se zdi prav neverjeten in zahvaljujem se nenehno za privilegij, da me stalno podpira in vodi na najinih poteh. Tako prvi obisk sploh ni bil problematičen. Lani pa se je odločil za ponovni obisk ZDA, a si je izbral drugo pot in morala sem se opreti nase in na hčerko, da ne bi preveč obremenjevala sina. Drugič sem šla na pot s sedemnajstletnim sinom Gajem in njegovo prijateljico. Vid se mi je močno poslabšal. Sem zelo slabovidna in potrebujem pomoč pri gibanju po cesti kakor tudi v novih prostorih. Tako sem zbrala pogum in prvič iz omare vzela belo palico, ki je tam v kotu čakala že več kot leto dni. Gospod Florjančič me je poučil o osnovah uporabe, na Društvu so mi pripravili mednarodno kartico in že smo se pakirali. Andrej nas je peljal do Milana, kjer smo imeli direktni polet na letališče JFK v New Yorku. Sam se je odpravil v San Francisco in naše poti so se ločile za teden dni. Ni mi bilo lahko. Pravzaprav me je bilo strah, kako bom kos novi situaciji. Vse te formalnosti na letališču, kontrole in ozki prehodi, ne nazadnje pa tudi skrb v povezavi s toaletnimi prostori. Kako bom? Poleg tega imam kar nekaj izkušenj z dodatnim

pregledovanjem, četudi sem potovala v skupini. Seveda sem se dolgo upirala uporabi bele palice. Ko sva takole stala z Andrejem v vrsti in čakala na letališčih na carinski pregled, je bila, pot do carinika pogosto dolga in speljana kot mali labirint levo, desno, levo... da se kolona upočasni. Jaz sem morala biti zbrana, da sem sledila koloni, včasih pa tudi nisem bila pri stvari in je nastala vrzel v vrsti, pa se je Andrej obračal in me povabil za sabo. Kot bi namerno vzbujala pozornost carinika in skoraj vedno so me izbrali za dodatne preglede. Sem imela občutek, da sem bila kar malo sumljiva s svojim vedenjem. Tokrat pa sem šla že po karte na okence letalskega prevoznika z belo palico. Razodetje. Kako so bili prijazni. Povabili so nas na prednostno vkrcavanje in tako sem prvič lahko po letalu hodila s svojim tempom, brez gneče. Let je bil prijeten in že smo bili na newyorškem letališču JFK. Spet sem zbrala pogum in v množici raztegnila belo palico. Lepo smo šli v koloni na migracijsko okence. Vrsta je bila dolga in sine me je obveščal o čakalni dobi. Nazadnje mi je rekel 45 minut. Takrat pa sem začutila prijazno roko na svoji in besedi: Follow me, please! Prijazna, temnopolta gospa nas je preusmerila na diplomatsko okence, kjer so formalnosti ob vstopu (prstni odtis in slikanje mrežnice) opravili hitro in prijazno. Uslužbenec, ki je vse to opravil pa nam je zaželel prijetno bivanje in nam pomahal s širokim nasmehom na ustnicah. Tako smo presenetili zeta, ki je prišel po nas in ima izkušnje tudi z dveurnim čakanjem na migracijski kontroli. Ko smo povedali še za prijaznega uradnika je bil njegov odgovor: »To ni mogoče«! Pa je in jaz lahko govorim samo o dobrih izkušnjah in o veliki obzirnosti in prijaznosti, ki me je spremljala kjerkoli sem se pojavila z belo palico. Dobesedno odpirala nam je vrata, tudi v muzeje.

New York (NY) poimenujejo tudi Veliko jabolko (Big Apple) po največji nagradi za konje, ki so jo podeljevali na znamenitih konjskih dirkah, saj konji obožujejo jabolka. Deli se na pet okrožij: Manhattan, Brooklyn, Bronx, Queens in Staten Island. Populacija ljudi, ki živijo tukaj je izredno pisana. New York velja za finančno središče Amerike z znamenitim Wall Streetom, je eden izmed centrov jazza, je mesto, ki nikoli ne spi, ponaša se z odličnimi glasbenimi, plesnimi in igralskimi šolami in seveda tudi z znamenitimi univerzami za družboslovne in naravoslovne študije . Tako tukaj najdemo svet v malem. Predstavnik vseh narodov, ras in poklicev. Izjemna pestrost in moja osebna izkušnja je, da tu vlada tudi velika strpnost. Ljudje so prijazni, tolerantni in takoj pripravljeni pomagati. Izjemne obzirnosti sem bila deležna z belo palico tudi na ulicah. V tednu dni nisem bila deležna nobene slabe izkušnje.

Manhattan je srce mesta, ki šteje več kot osem milijonov prebivalcev in dva milijona turistov dnevno. Najbolj monden in materialno gledano najbogatejši predel, z že omenjenimi stolpnici. Nastal je na področju, ki so ga poselili prvi evropski priseljenci, zelo motivirani za delo in razvoj. Danes je to predel, kjer živijo nesramno bogati, ki se s svojo jahto pripeljejo tako rekoč pred vhodna vrata svojega doma. Stanovanjski predel na jugu Manhattna je lepo urejen in miren, z zelenimi površinami in pogledom na morje. Ob morju pa teče lepa sprehajalna pot, po kateri prebivalci radi tečejo. Ta predel je brez posebnih dodatnih vonjev. Kar pa ne morem reči za predel Manhattna, kjer domujeta italijanska in kitajska skupnost. Presunil me je vonj China towna. Sveže meso, ribe, mlečni izdelki na odprtih tržnicah razvijajo močne vonjave. Little Italy pa se ponaša s tipičnimi italijanskimi restavracijami, ki lepo pobožajo vohalni sistem z vonjem po pici, kavi, pašti in sladkem pecivu. Podoben vonj najdemo na eni od glavnih tržnic Chelsea. Tržnica ponuja trgovine s hrano z

vsega sveta, tako da se nekje na sredini vonjave tako pomešajo, da človek več ne ve ali je v Aziji ali Evropi ali pa mogoče v Južni Ameriki. Poizkusili smo lokalno čokolado, slastno in dišečo kot se spodobi. Sosednja četrt imenovana Greenwich Village mi je zelo všeč. Področje, kjer domujejo umetniki vseh vrst ima slikovite ulice in elegantne hiše, razgibano nočno življenje, kjer se igra odličen jazz. Čez dan na ulicah ni posebne gneče, gibanje ni ovirano in si s tega zornega kota lahko človek kar malo odpočije. Kar pa seveda ne velja za Broadway. Velikansko križišče med ulico Broadway in Sedmo avenijo imenujejo križišče svetov, saj ga vsakih petnajst minut prehodi dva tisoč ljudi. Turistov po večini, ki jih do sedaj nisem niti omenjala. Američani ga imenujejo Times Square. To je predel, ki mene navduši, kadarkoli ga prehodim. Dobesedno vrvi od življenja. Pogled upiram proti nebu, saj so visoki nebotičniki na vsaki strani ceste, tako da sonce do tal ulic sploh ne more prodreti. Poleg tega pa se na ulici vrstijo ulični umetniki, pred gledališči, ki jih težko prešteješ. To je kraj posvečen gledališču in muzikalu. Večerni Broadway pa šokira z razkošjem svetlobnih napisov in reklam. Barvitih in slepečih. Najprej me je navdušilo, naslednji hip pa me je prešinila misel: Kakšna potrata.

Pravo nasprotje Broadwayu je Central park. Prevzame nas svež vonj, zgubi se mestni vrvež in z njim smog. Objame nas mir in vonj po praženih mandljih, ki jih prodajajo na stojnicah v parku. Lahko tudi z dodatno aromo vanilje, da so še bolj privlačni. Central park je ogromen, dvakrat večji od najmanjše države na svetu in je umetno ustvarjen. Sredi 19. stoletja so priseljenci izsušili šotasto močvirje in zasadili park. Na robu parka stoji tudi lep Guggenheimov muzej, grajen v obliki spirale, v katerem je čudovita stalna razstava Od Maneta do Picassa, poleg vseh občasnih razstav. S prelepim pogledom iz kavarne na park. Moram priznati, da so bili znova prijazni in so naju s hčerko povabili v muzej pri stranskih vratih, brez čakalne vrste.

Poleg lepega glasbenega doživetja v Metropolitanski operi, z vrhunskimi gostujočimi pevci, mi je v spominu ostal tudi ogled novozgrajenega nebotičnika na mestu porušenih dvojčkov. Visok je 541 m in v najvišjem nadstropju ponujajo panoramski ogled mesta in okolice. Vse stene so steklene, za lažjo predstavo pa si lahko najameš tablico, s komentarji za posamezne znamenitosti na slikovnem zemljevidu. V spominskem parku raste na mestu porušenih nebotičnikov 400 dreves. Nasajena so okoli dveh velikih bazenov z mogočnimi slapovi. V bakreno ploščo so vpisana imena 2979 ljudi, ki so umrli 11. septembra 2001 in ob bombnem napadu na WTC leta 1993. Spominski park leži na južnem delu Manhattna, v soseščini lepe, male gotske cerkvice Svete trojice, kamor veter z morja prinese svež zrak z aromo dreves iz bližnjega Battery parka. Par korakov naprej nas je pot ponesla na Wall Street, kjer domuje slovita newyorška borza vrednostnih papirjev. Tu vlada zelo resno vzdušje z množico poslovnežev v oblekah s kravatami. Po mestu smo se vozili z metrojem, kar ponavadi pomeni vonj po prepotenih telesih in plinu s podzemnim zadahom. Podzemna železnica ima tudi nekaj stalnih in lojalnih prebivalcev kot so podgane in žuželke, kar doda na našo listo vonjav dodatno aromo. In seveda neskončno število stopnic, ki jih sama res ne maram, še posebej kadar je gneča in moraš hiteti z množico. Ampak vožnja s podzemno je nujno zlo od točke do točke. Nekaj postaj je opremljenih s klimatizacijo, ki neprijetne vonjave potegne iz podzemlja.

V vzhodnem delu mesta, na Peti aveniji, najelitnejši nakupovalni ulici, se v gneči nakupovalcev lahko skoraj dobesedno zavoha denar. Priznam, da v nobeni trgovini

nisem nakupovala, sem pa vstopila v draguljarno Tiffany in razočarana ugotovila, da so na ogled le cenejši kosi nakita. Pravi kupci kupujejo za posebnimi vrati, kamor meni ni bil omogočen niti pogled. Pa nič hudega. Na tej aveniji stoji tudi Trump Tower, ki davkopllačevalcem trenutno povzroča hude stroške varovanja prve dame in njenega sina. Na skoraj vsakem koraku zavonjamo vonj kave, ki je Newyorčanom najljubša pijača. Moramo pa kar takoj razčistiti glede ameriške kave. To je bolj kavni napitek, ki nima nobene povezave s pravo turško kavo ali dobrim italijanskim ekspresom. Na severu Manhattna se začne Harlem. Latinska četrt je znana po dobri hrani s karibskih otokov in Južne Amerike. Njihova posebnost je kuhanje na ulicah in si že zaradi vonjav želiš, da doma ne bi jedel kosila. Kolumbijska stojnica ima najlepše vonjave, ne samo zaradi hrane in pijače, temveč tudi zaradi urejenih dam, ki tam prodajajo. Njihova podoba je vedno dopolnjena z izbrano dišavo. Vanilja, jasmin in sandalovina so njihove najljubše. V zgodnjih jutranjih urah te na ulicah in trgih obda vonj sveže tiskanega časopisa in vonj po vrtnicah in nageljnih, ki jih cvetličarji ponujajo pred svojimi izložbami. Na enem od trgov pa se temu pridruži še vonj po sveži zelenjavi in sadju iz okoliških kmetij, saj lahko kmetje en dan v tednu tam prodajajo svoje pridelke. To so vonji, ki so me spremljali in se mi vtisnili v spomin. Spominjam pa se tudi neznosnega hrupa vrtnih strojev, ki skoraj na vsaki drugi ulici krpajo ceste, pa hrupa avtomobilov, ki seveda ne morejo nikamor in tičijo v prometnih zamaških, in neznosnih klimatskih naprav, s katerimi neverjetno hladijo vse prostore, vključno z metrojem, avtobusi in kavarnami. Pogosto je temperaturna razlika obsegala tudi 20 stopinj Celzija. In jaz, z ruto na glavi, sredi lepega poletja, ponovno vzklikam: Kakšna potrata. Ampak takšen New York je, nikoli mlačen, vedno hladen ali vroč.

[Na vrh](#)

INTEGRACIJA: Le s skupnimi močmi je moč doseči, kar se od nas pričakuje

(Razmišljanje v Združenju prijateljev slepih Slovenije)

Avtor: Slavica Bukovec Zupanič

Lektoriranje: Albert Kolar

Pošlji komentar

Drage bralke, spoštovani bralci, pred vami je predstavitev Združenja prijateljev slepih Slovenije, ki smo vam jo obljubili v prispevku »Jesen prinaša tudi literarne sadove«, objavljenem v lanski zadnji številki Rikossa. Na vprašanja odgovarja Sebastjan Kamenik, tiskovni predstavnik Združenja.

Vprašanje: »Kako bi našim bralcem predstavili vaše združenje in njegovo poslanstvo?«

Odgovor: »Združenje prijateljev slepih Slovenije je neprofitna humanitarna organizacija, ki je bila ustanovljena leta 2004, natančneje 9. junija, ta dan pa smo potem izbrali tudi za Dan prijateljev slepih. V združenje se včlanjujejo predvsem polnočutni, ki bi za slepe in slabovidne želeli narediti kaj dobrega oziroma podpreti naše projekte v dobrobit slepim in slabovidnim. Trenutno imamo okrog tristo članov, vsako leto pa se nam pridruži kak nov član, ki za nas izve preko ostalih članov, ali pa preko projektov, ki jih izvedemo med letom. Tako da kljub temu, da se kdo izčlani ali umre, drastičnega upada članstva ne beležimo. Poslanstvo našega združenja je v prvi vrsti ozaveščanje ljudi o slepoti in slabovidnosti, zmanjševanje predsodkov, ki so pogosto plod nevednosti in premajhnega zavedanja, da smo na področju vida ranljivi prav vsi, ter da vid ni nekaj samoumevnega, kar nam je dano za vse življenje. Tempo, ki ga živimo, bolezni, ki so premnogo krat posledica našega stresnega življenja in premalo skrbi za samega sebe ter tudi nesreče, ki smo jim izpostavljeni tako na delovnem mestu kot tudi doma in na cesti, lahko kaj hitro pripeljejo do tega, da nam prične pešati vid, ali pa ta povsem ugasne. Zaradi premalo zavedanja, premalo ozaveščenosti in drugih predsodkov, je potem položaj, v katerem se znajdemo, še veliko bolj boleč in šok ob izgubi vida toliko hujši. Zato se trudimo, da bi ozavestili predvsem najstnike, ki stopajo počasi na pot odraslosti, da bi zares znali ceniti, kar imajo, da bi do slepih in slabovidnih ne gojili raznoraznih predsodkov, in da bi z njimi znali primerno komunicirati ter do njih pravilno pristopiti. Seveda vse to skušamo prenašati tudi na odrasle, zaskrbljujoče pa je, kako malo zanimanja je med njimi. Poleg že omenjenega pa je naše največje poslanstvo pomagati slepim in slabovidnim na področjih, kjer so ostale inštitucije morda malo zaspale ali pa enostavno zaradi ostalih projektov, ki se jim zdijo smiselnejši, ne najdejo časa ne sredstev za izvedbo še česa. Osredotočamo se tudi na slepe in slabovidne posameznike, ki morda ne najdejo dovolj podpore za svoje udejstvovanje na področjih, kjer se najbolj najdejo, mnogokrat pa ne zberejo dovolj poguma ali jim to preprečujejo kakšne druge okoliščine. Treba je namreč vedeti, da se ravno s svojim udejstvovanjem slepi najlažje približajo in vključujejo v širšo družbo. Tistim, ki pa imajo za sabo že kar nekaj kilometrine svojega ustvarjanja, pa pomagamo, da se lahko predstavijo tudi tam, kjer njih in njihovega dela ljudje morda še ne, ali pa

premalo poznajo. Skratka z eno besedo, trudimo se biti aktivni na vseh področjih, kjer lahko storimo karkoli v dobrobit slepih in slabovidnih ter njihovega življenja, dela in ustvarjanja.«

Vprašanje: »Ko je gospod Zvonko Perlič pred več kot dvanajstimi leti ustanovil omenjeno združenje, se je tudi sam soočal z izgubo vida. Je bil ta korak morda le klic v stiski, ali vendarle opozorilo, da za vključevanje slepih in slabovidnih v družbo pri nas ni dovolj storjenega?«

Odgovor: »Res je, gospod Zvonko Perlič je bil pobudnik, ustanovitelj, prvi predsednik in kasnejši častni predsednik našega združenja. Kot mnogi veste, je bil v času, ko se še ni soočal z izgubo vida, dejaven na zares raznolikih področjih. Deloval je tako v kulturi, gospodarstvu, politiki kot tudi v medijih. V sedemdesetih letih so mu poslušalci lokalnega radia Celje podelili tudi laskavi naziv zlati glas Radia Celje, kar je bilo v tistem času res žlahtno priznanje. Bolezen in stresi ob različnih dogodkih, ki zanj niso bili vedno prijazni, prej bi rekli celo nasprotno, je posledično izgubil tudi svoj vid. Kot vsi, ki so se kadarkoli soočili s to izgubo, je tudi sam preživljal težke trenutke, polne bolečine in vprašanj, zakaj ravno jaz, zakaj je prav mene doletelo vse to? A kot precej energična, prilagodljiva oseba, ki ljubi življenje, in ki se ne preda nikdar, je tudi on kmalu uvidel, da bo lahko šel naprej le tako, da se skuša s situacijo kar se da sprijazniti, se spoprijeti z življenjem in početi tisto, v čemer se bo lahko dokazal sebi in drugim ter uspel, a še bolj kot to, da bo znova zaživel kakovostno in človeka vredno življenje. Posvetil se je v prvi vrsti literaturi, kot človek neumorne volje in neupogljivega duha, z izrednim smislom za organizacijo in čutom za ljudi, je kaj kmalu uvidel, da je na področju slepote in slabovidnosti še mnogo nenarejenega in obstajajo številne večje ali manjše vrzeli. Motilo ga je tudi, da so slepi in slabovidni veliko premalo odprti navzven, v svojem okolju še mogoče, kaj več pa že ne. Zato je v prvi vrsti želel približati polnočutne vsem slepim in slabovidnim in jih preko združenja spodbuditi, da bi se tudi polnočutni vsaj skušali bolj približati slepim in prepoznati njihove težave in potrebe, pa tudi vse tisto, kar znajo in zmorejo. Najprej je povabil k sodelovanju svoj krog sorodnikov, prijateljev in znancev, kasneje pa se je ime združenja širilo in pristopali so vedno novi in novi člani. Težko bi rekli, da je bila ustanovitev združenja Zvonkov klic v stiski, prej bi rekli, da bolj klic in opomin tako polnočutnim, kot tudi slepim in slabovidnim, da je le v vzajemnem spoštovanju in odnosu drug do drugega mogoče graditi srečnejšo in bolj kakovostno družbo. Bil je tudi klic vsem, ki imajo vpliv na življenje in delo slepih in slabovidnih, da se predramijo in storijo nekaj več. Resnici na ljubo pa je treba povedati, da je največ neodobravanja in polen pod noge prišlo ravno s strani slepih in slabovidnih ter inštitucij, neposredno povezanih z njimi. V prvi vrsti zaradi očitka, da bo združenje le še eden od tistih, ki bo jemalo denar ostalim organizacijam, ki jim ga že tako primanjkuje. Ko pa se sedaj ozremo po dvanajstletni prehojeni poti, lahko s ponosom ugotovimo, da je bilo ogromno narejenega in to brez enega samega centa, ki bi bil na škodo ostalim društvom in organizacijam. A o finančni plati raje malo kasneje v nadaljevanju tega intervjuja.«

Vprašanje: »Združenje deluje na prostoru celotne Slovenije, a kot kaže, je vendarle največ akcij izpeljanih v lokalnem okolju. Kateri so vaši najbolj odmevni projekti in s kom se pri izvajanju teh povezujete?«

Odgovor: »Večni problem naše ljube državice je centralizacija, ki se je očitno vsaj podzavestno ne bomo nikdar znebili. Če nimaš sedeža svojega društva v prestolnici,

si kaj hitro okarakteriziran kot lokalno društvo, s tem pa se ti zapro premnoga vrata, kar je povsem narobe. Mi delujemo resnično na področju celotne Slovenije, ravno tako prihajajo naši člani od vsepovsod po državi. Tako da o združenju kot lokalni organizaciji ni smiselno govoriti. Lokalno držo nam neupravičeno očita tudi FIHO, tako nas s tem izgovorom vsako leto prikrajša za morebitna sredstva, do katerih bi bili kot humanitarna organizacija upravičeni. Lahko bi zaposlili tudi kakega slepega, če bi prejeli toliko sredstev, pa žal ne gre. Res je, da se veliko projektov dogaja na področju mestne občine Celje, še zdaleč pa ne vsi. To pa izključno zaradi tega, ker nas na tem področju najraje sprejmejo, nam ponudijo roko v znak sodelovanja in nam nudijo tudi pomoč. Tudi zaradi logistike in pomanjkanja kadra je lažje izpeljati določene stvari ravno v okolju, ki je združenju in njegovim aktivnostim najbližje in najbolj naklonjeno. Skozi vsa leta smo sodelovali z mnogimi posamezniki in ustanovami. Med njimi naj omenim nekatera medobčinska društva slepih in slabovidnih; Maribor, Ptuj, Murska Sobota, Celje in Nova Gorica, nekaj malega tudi MDSS Ljubljana, sodelovali smo z Velenjskim muzejem in gradom Velenje, knjižnico Velenje, z dvorcem Rus, s Kračevo domačijo z Dola pri Ljubljani, najtesneje pa smo povezani zagotovo z mestno občino Celje, galerijo Nika Ignjatiča Celje, invalidskim inštitutom Integra iz Velenja, s Pedagoško fakulteto Koper Univerze na Primorskem in Muzejem novejše zgodovine Celje. Z njima smo še posebej tesno povezani, saj smo pred dvema letoma podpisali pismo o nameri in se zavezali, da bomo v dveh letih prilagodili edini muzej igrač pri nas z imenom Hermanov brlog tudi za slepe in slabovidne obiskovalce in v stalno zbirko igrač vnesli tudi igrače, družabne igre in učne pripomočke za slepe. Z njimi smo izvedli tudi številne občasne razstave doma, pa tudi na sosednjem Hrvaškem, pod naslovom Radovedni prstki. Projekt bo zaključen konec letošnjega leta. Od posameznikov največ sodelujemo z dr. Aksinjo Kermauner, ki je tudi naša aktivna članica in na njeno pobudo smo izdali letos tudi brošuro z naslovom 10 zmot in 10 resnic o slepih in slabovidnih, ki sta jo pripravili in spisali skupaj z dr. Ingrid Žolgar, ilustracije zanjo pa je prispeval znani ilustrator Gašper Rus. S to brošuro imamo namen še bolj ozaveščati polnočutne ljudi in izničiti številne napačne stereotipe, ki jih imajo ljudje o slepoti in slabovidnosti. Brošuro imamo namen natisniti v deset tisočih izvodih in poskrbeti, da bo ljudem dosegljiva na vseh javnih mestih. Poleg tega pomagamo slepim in slabovidnim umetnikom pri njihovih predstavitev in nastopih. Sodelovali smo z igralko Metko Pavšič, pa s slepimi in slabovidnimi slikarji, vsestranski slabovidni likovni umetniki smo pomagali do njene prve samostojne razstave, pripravljamo večje število koncertov za slepo pianistko in organistko. Sodelujemo tudi z odborom za izvedbo vsakoletnega zahvalnega dne slepih in slabovidnih, povezani smo tudi z gospo Sonjo Pungertnik, ki skrbi preko radia Ognjišče s svojo oddajo tudi za to, da se med drugimi širi tudi glas tako o našem združenju kot tudi o vseh naših aktivnostih. Povezani smo tudi z gospodom Dušanom Brešarjem, ki organizira kulturniške vikende za slepe, kjer ti dobijo na enem mestu ogromno pomembnih in koristnih informacij o vključevanju in aktivnem sodelovanju v širšem kulturnem prostoru. Dejavno se skupaj z društvom za pravice invalidov vključujemo v aktivnosti, da bi TV Slovenija končno pričela s sinhronizacijo kulturnih, dokumentarnih, izobraževalnih in informativnih vsebin. Sodelujemo pa tudi s številnimi posamezniki, tudi med slepimi in slabovidnimi, ki so kakorkoli vpeti v razne institucije in v širšo civilno družbo. Več let sodelujemo tudi z mnogimi osnovnimi šolami po vsej državi, na katerih izvajamo vsakoletni projekt Ozaveščanje učencev o slepoti in vzporedno z njim tudi nagradni literarni natečaj, da bi jih še dodatno motivirali in vzpodbudili k razmišljanju o slepoti. Verjetno je še kdo, ki smo ga nehote morda prezrli, a širina naših aktivnosti in sodelovanj je zares velika

in v dvanajstih letih se je nabralo ogromno vsebin, pri katerih smo neposredno ali posredno sodelovali in jih organizirali ali se vanje vključevali po svojih najboljših močeh. Zato nam naj ne zameri kdo, ki bi se čutil po krivici prezrt, saj smo vsaki inštituciji ali posamezniku zares hvaležni.«

Vprašanje: »Kdo so vaši financerji oziroma kdo podpira vaše akcije? So vam v pomoč tudi prostovoljci?«

Odgovor: »Kot smo glede financ že omenili, smo vsako leto v precejšnjih škripcih, saj se financiramo izključno iz članarin in prostovoljnih prispevkov naših članov ter iz donatorskih sredstev, ki nam jih prispevajo podjetja in obrtniki, ki jih iščemo sami. Nekaj nam nameni preko razpisov Mestna občina Celje, ostale občine pa ne glede na to, da delujemo vseh, ne najdejo dovolj posluha in nas lokalizirajo kot društvo, za katerega naj se briga le celjska občina. Tudi marsikateri donator našo prošnjo zavrne iz razloga, da podpira le organizacije na svojem lokalnem področju. Vsako leto se prijavljamo tudi na razpis FIHA, vendar za naše aktivnosti tam nikakor ne najdejo posluha, čeravno bi lahko z njihovimi sredstvi naredili še marsikaj in zaposlili tudi kakega slepega, če bi finance to dopuščale. Letnega proračuna imamo okrog dvanajst tisoč evrov, v to pa so vključeni vsi stroški delovanja našega združenja in vse aktivnosti, ki jih izvajamo. Kdor je pazljivo prebral zgoraj zapisane besede o tem, kaj vse počnemo in s kom ter na kak način sodelujemo, nam bo priznal, da iz nič naredimo zares ogromno. Tako ni čudno, da se aktivnosti dogajajo predvsem na področju celjske regije, saj nam tu zares pridejo organizacije in posamezniki naproti, z željo, da bi skupaj naredili res kaj dobrega in koristnega za vse slepe in slabovidne. Seveda pa je treba omeniti, da imamo kar nekaj prostovoljcev, ki žrtvujejo ogromno svojega časa zato, da vse teče tako, kot je treba. Upajmo, da se bo z leti finančno stanje popravilo, da bodo tisti, ki delijo raznorazna sredstva, ugotovili, da so naši projekti zares smotrni in vredni sredstev v njihov namen. Seveda pa smo tako donatorjem, kot tudi našim članom izjemno hvaležni za vso podporo, ki jo prejmemo z njihove strani.«

Vprašanje: »Letos je mesto predsednika zasedel gospod Davorin Deželak. So z novim vodstvom v združenje prišle tudi nove ideje in ambiciozni načrti?«

Odgovor: »Res je, letos je krmilo našega združenja prevzel mlad, ambiciozen in sposoben predsednik gospod Davorin Deželak. No, tu moram omeniti, da smo z vodstvom našega združenja imeli zares vedno srečno roko in vsi trije prejšnji predsedniki so pustili neizbrisen pečat v delovanju združenja. Še posebej gospod Perlič, ki je združenju dal tudi zagon in prave smernice, žal gospoda Zvonka Perliča in gospoda Ludvika Medveda ni več med nami, na oba pa ohranjamo najsvetlejši spomin z neizmerno hvaležnostjo v srcu za vse, kar sta doprinesla k razvoju in delovanju združenja. Tudi gospod Stane Mele, ki je kljub temu, da je predsedniško žezlo predal v mlajše roke, za naše združenje postoril zares ogromno in mnogo novih projektov izhaja ravno iz časa njegovega mandata. Gospod Davorin Deželak je seveda vnesel v delovanje nekaj nove svežine, je pa res, da je sodeloval kot član upravnega odbora združenja od samega začetka in mu aktivnosti in delovanje združenja še malo nista tuji, tako, da lahko pod njegovim vodstvom vse skupaj le še nadgrajujemo in bogatimo. Gotovo se bodo našli kaki novi projekti in načrti, ki bodo še oplemenitili naše dosedanje delo, vendar pa ostajamo zvesti svojemu osnovnemu namenu, ki je storiti čim več dobrega za vse slepe in slabovidne in jim zares kot pravi prijatelji ostati blizu.«

Vprašanje: »Kakšne so torej želje in smernice Združenja prijateljev slepih?«

Odgovor: »Želimo si, da se nam pridružijo še novi člani in nam tako pomagajo do lažjega delovanja in uresničevanja zastavljenih ciljev, da bodo nekoč lahko slepi in slabovidni zares enakovreden del naše družbe. Ne slepimo se, da lahko to v celoti dosežemo sami, čeprav vemo, da lahko k temu ogromno pripomoremo. Če bomo znali stopiti skupaj, nam lahko uspe marsikaj. Čas je že, da društva in inštitucije stopimo bolj skupaj in z roko v roki naredimo to, kar se spodobi in se od vseh nas tudi pričakuje. Dovolj je ugibanj in trkanja po prsih, kdo je naredil kaj in kdo ni, nihče od nas ni heroj, ker naredi kaj dobrega, vsi smo zavezani k temu, da izpolnujemo svoje primarno poslanstvo, le naša dejanja pa bodo govorila sama zase!«

[Na vrh](#)

NOVOSTI IZ INVALIDSKEGA VARSTVA: Zaznamb in vračanja denarne socialne pomoči ter varstvenega dodatka ni več

Avtor in sodelavec: Brane But

Lektoriranje: avtor

Pošlji komentar

S 1. februarjem 2017 so začele veljati spremembe in dopolnitve Zakona o socialno varstvenih prejemkih, po katerih širšemu krogu (torej ne vsem) upravičencev do varstvenega dodatka in denarne socialne pomoči niso več vpisane zaznambe na njihovih nepremičninah, prav tako njihovim svojcem ne bo treba te pomoči vračati. To bo veljalo samo za tiste upravičence do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka, ki jim bo pomoč dodeljena ter ne bodo imeli v lasti stanovanja ali stanovanjske hiše (v katerem oziroma kateri bodo dejansko bivali in imeli prijavljeno stalno prebivališče), katerega oziroma katere vrednost bo presegala 120.000 evrov.

Zaznamba na nepremičninah se ukinja tudi za vse, ki so jo zaradi upravičenosti do varstvenega dodatka ali denarne socialne pomoči prejeli po 1. januarju 2012, torej se ukinja tudi za nazaj. Izbris teh zaznamb (pa tudi ustavitve že začelih postopkov vpisa zaznamb) je že izvedlo Vrhovno sodišče in sicer po uradni dolžnosti, kar pomeni da posamezniku ni potrebno storiti nič.

Vračilo prejete pomoči za naprej (od 1. 2. 2017 dalje) tako ostaja za ožji krog upravičencev do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka, tj. za tiste zapustnike, za katere se bo v zapuščinskem postopku ugotovilo, da so prejeli denarno socialno pomoč oziroma varstveni dodatek, ker so imeli v lasti stanovanje ali stanovanjsko hišo (v katerem oziroma kateri so dejansko bivali in imeli prijavljeno stalno prebivališče), katerega oziroma katere vrednost je presegala 120.000 evrov.

Vračilo prejete pomoči za nazaj (do 1. 2. 2017) še vedno velja za vse tiste zapustnike, za katere se bo v zapuščinskem postopku ugotovilo, da so prejeli denarno socialno pomoč oziroma varstveni dodatek do 1. 2. 2017. Drugačna rešitev bi bila namreč nepravična do tistih, ki so izplačano socialno pomoč oziroma varstveni dodatek že vrnili za časa življenja oziroma do tistih, ki se jim je premoženje pri dedovanju zaradi tega omejilo. Tako bodo morali dediči tistih zapustnikov, ki so to pomoč prejeli do 1. februarja 2017 še vedno vračati oziroma se bo za prejeto pomoč omejilo dedovanje, v kolikor dediči niso tudi sami socialno ogroženi.

Ponovimo! Tako ukinitve zaznambe na nepremičninah kot tudi ukinitve vračanja pomoči za bodoče upravičence torej velja le za tiste upravičence do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka, ki jim bo pomoč dodeljena ter ne bodo imeli v lasti stanovanja ali stanovanjske hiše (v katerem oziroma kateri bodo dejansko bivali in imeli prijavljeno stalno prebivališče), katerega oziroma katere vrednost bo presegala 120.000 evrov.

Ostali zakonsko določeni pogoji za pridobitev varstvenega dodatka ostajajo nespremenjeni. Opisani so na spletni strani:
http://www.mddsz.gov.si/si/uveljavljanje_pravic/socialna_zakonodaja/varstveni_dodat_ek/

Vir:

<http://www.mddsz.gov.si/>

[Na vrh](#)

DOBRO JE VEDETI: Z vidom povezane učne težave

Avtor in sodelavec: Manja Sevljak B.Sc. optometrije

Lektoriranje: Albert Kolar

Pošlji komentar

Značilne težave, povezane z vidom, so odvisne od starosti posameznega otroka ali mladostnika - pri nekajletnih otrocih je pogost razlog občasno ali stalno škiljenje, opažena „nerodnost“ otroka, pokrivanje enega očesa, mencanje, neobičajna drža glave (tilt) ali kakšna druga posebnost, ki zahteva preiskave oči in vida.

Pri predšolskih otrocih gre pogosto za slabši vid na enem očesu, občasen dvojni vid ali pa tudi že za začetek kratkovidnosti. V šolski dobi sta najpogostejša razloga - rast kratkovidnosti in težave pri branju. Skozi vso osnovno šolo se od otrok zahteva veliko. Najzahtevnejše od vseh nalog v zgodnjem šolanju (prva triada) je učenje branja. Branje od otroka zahteva, da pravilno uporabi vse jezikovne, razumevalne, glasovne in vidne spretnosti, da uspešno prepozna besede in pomen iz branega besedila.

Trenutne raziskave kažejo, da ima okrog 20 % šolarjev neodkrite težave z vidom, ki ovirajo njihovo šolsko delo in napredek. Vsak otrok je napoten na sistematični šolski pregled, pri katerem medicinska sestra preveri otrokov vid (Snellen chart) na daljavo. Tu težko govorimo o refrakcijskem stanju očesa, je pa dokaj uspešno odkrivanje izrazitih refrakcijskih napak, vendar kompleksnost otroškega vid obsega precej več.

Pregled za predšolske in šolske otroke, ki bi poleg vidne ostrine za daljavo moral vsebovati tudi bližinsko zaznavo, saj je slednja pogosto prezrta. Posebna pozornost velja na:

- uspešno koordinirajo delo obeh oces (binokularnost),
- ali sledijo tisku ne da bi se izgubili (periferni vid in sledenje),
- ali brez težav menjajo fokus, ko gledajo na blizu ali daleč (konvergenca in divergenca)
- bralne navade (razdaljo pri branju, preskakovanje vrstic, sledenje...)

Vid igra poglavitno vlogo pri procesu branja. Za uspešno učenje in napredek v šoli morajo otroci imeti jasen, oster vid, da lahko razberejo črke. V primeru pomanjkanja vida, ki ga otroci sicer uspešno skrivajo (npr. daljnovidnost na enem očesu ali nižji astigmatizmi), je rešitev dokaj preprosta. Otrok dobi očala, ki mu nudijo ostro sliko obeh oces hkrati in uspešnost branja se hitro izboljša.

Da so otroci v šoli uspešni, morajo poleg ostrine vida imeti druge, prav tako pomembne vidne spretnosti:

- koordinirati premike oči, slediti tisku, ne da se pri tem izgubijo,

- fokusirati na brano besedilo in hitro zamenjati fokus, ko pogledajo na tablo in nato nazaj,
- interpretirati in pravilno procesirati, kar vidijo.

Če otrokove vidne spretnosti na teh področjih niso zadosti razvite, lahko pričakujemo veliko težav pri šolskem delu, še zlasti pri branju. Njihove težave z vidom jim onemogočajo delo na napredovani stopnji razreda, vendar učitelji in starši pogosto ne povežejo slabega branja z otrokovim vidom.

Očesni pregledi

V osnovni optometrični pregled so vključeni postopki objektivne in subjektivne refrakcije (določanja dioptrijskih vrednosti), analiza binokularnega vida ter po potrebi meritve bližinskega vida. Prav tako sta v pregledu vselej vključena pregleda sprednjega očesnega segmenta in očesnega ozadja z biomikroskopom pri mali zenici ter po potrebi meritev očesnega tlaka. Optometrični vidni status otroka se nekoliko razlikuje od pregleda odrasle osebe. Testi so prilagojeni starosti in razumevanju otroka, slednje je nujno za uspešno sodelovanje pri pregledu.

Če je potrebno, se izvede topografsko slikanje roženice in fotodokumentacija stanj sprednjega očesnega segmenta, računalniška perimetrija in dodatni postopki za analizo vida (barvni in kontrastni vid, nočna kratkovidnost, test na bližinski astigmatizem, merjenje in korekcija simptomatične heteroforije (prikritega škiljenja) ter pravega škiljenja s prizmami itd. Pri težavah binokularnega vida vam lahko predlagamo individualno prilagojene ortooptične vaje. Poseben program testiranja vida je predviden za odkrivanje odstopanj vida pri osebah z disleksijo. Izkazalo se je namreč, da so nekateri deficiti vida spremljajoč, včasih pa celo glavni dejavnik pri motnjah branja.

Optometrični pregled vsebuje natančno anamnezo, kjer se zabeležijo težave z vidom, pa tudi očesne ter sistemske bolezni, ki lahko tako ali drugače vplivajo na kakovost vida. Pri tem je seveda pomembna tudi družinska zgodovina, saj so marsikatero bolezni lahko dedne.

V primeru odstopanj od predvidenih rezultatov se napoti na dodatni pregled k oftalmologu.

Težave s koordinacijo oči

Naše oči so narejene za timsko delo, vendar vsako oko deluje samostojno. Ko nekaj gledamo, desno oko zazna sliko in levo oko zazna sliko. Potem se posamezni sliki preneseta do možganov, ki ju združi v eno samo. Za pravilno delovanje vidnega sistema, mora vsako oko meriti na identično točko v prostoru, da sta posnetka enaka. Tako lahko možgani združijo ali »zlijejo« prihajajoči sliki v jasno, udobno, enojno sliko.

Če pa očesi ne merita skupaj, potem dobimo dve rahlo različni sliki. Če je neskladje dovolj veliko, možgani slik ne znajo združiti in dobimo dvojno sliko (diplopijo).

Na žalost ima okrog 10 % šolskih otrok težave s koordinacijo oči. Pri gledanju na kratke razdalje - ko berejo, lahko ti otroci usmerjajo obe očesi skupaj le za kratek čas.

Ker niso zmožni pravilno usmeriti oči, vsako oko meri na rahlo drug prostor na strani, kar privede do velikih obremenitev oči in na koncu do meglene, zamaknjene ali dvojne tiska. Poleg tega se lahko ti otroci hitro zamotijo, se težko koncentrirajo ter delajo naloge, ko so njihove oči tako obremenjene.

Veliko teh otrok ima tudi postavljeno napačno diagnozo motnje pomanjkanja pozornosti ADHD. Drugi simptomi težav s koordinacijo vida so izguba prostora, ko tisk »plava« in se premika, utrujene oči, glavoboli in frustracije.

Veliko otrok s težavami koordinacije oči eno oko zanemari, da ne vidi dvojno. Z drugimi besedami, možgani »izklopijo« eno oko z nevrološko blokado vidnega vnosa. To jim omogoča ohranjanje enotnega vida, saj uporabljajo le eno oko. Takšno zanemarjanje (supresija) očesa pomaga otroku, vendar je zelo utrujajoče in mu jemlje koncentracijo. Ne zavedajo se, da delajo z očmi veliko bolj, kot vsi ostali, le da bi ohranili jasno, enojno sliko. Zelo redko otroci ugotovijo, da je nekaj narobe in se pritožijo nad dvojnimi vidom ali bolečimi, utrujenimi očmi.

Kadar težav s koordinacijo oči ne ugotovimo in ne korigiramo, jih lahko zamenjajo z učnimi težavami ali disleksijo, vendar to niso. Težave s koordinacijo oči so težave vida, ne pa jezikovne bralne napake. Simptomi pa so podobni in ko očesni strokovnjak naredi natančen pregled oči, lahko določi, če je vid osnova za otrokove težave z branjem.

Sledenje

Spretnosti sledenja - finih gibov očesa, ki so potrebni, da sledimo vrstici tiska, so še posebej pomembne pri branju. Otroci, ki težko sledijo, se pogosto izgubijo, preskočijo ali prestavijo besede in imajo težave z razumevanjem, saj težko pravilno premikajo oči. Veliko otrok je primoranih uporabljati prste, da sledijo vrstici. Ko beremo, se naše oči ne premikajo tekoče po vrstici, ampak med branjem naredijo vrsto skokov in postankov.

To zelo natančno koordinacijo preskokov in postankov kontrolira naš centralni in periferni vidni sistem.

- Centralni vid procesira, kar vidimo v jasnih detajlih in definira, kaj gledamo.
- Periferni ali stranski vid istočasno locira predmete v okolici in nam pove, kam naj gledamo. (Ta dva sistema včasih imenujemo sistem Kje je? in sistem Kaj je?)

Pri branju centralni sistem procesira besedo, periferni pa locira naslednjo besedo in nam pove, kam naj usmerimo oči. Sodelovanje obeh sistemov nam omogoča uspešno premikanje oči po vrstici, ne da bi gledali previsoko ali prenizko. Kadar sistema ne so delujeta tekoče in istočasno, beremo sunkovito, pogosto se izgubimo in slabo razumemo besedilo. Otroci s težavami sledenja ne morejo nadzorovati očesnih gibov pri gledanju na blizu. Takole se premikajo njihove oči med branjem, zlasti ko so utrujene.

Fokusiranje

Naš vidni sistem adaptacije nam omogoča, da vidimo jasno, še zlasti na blizu. Naše oči so narejene za gledanje na daljavo in ko gledamo na blizu, mora očesna leča spremeniti obliko, da preusmeri svetlobne žarke na mrežnici za bližnje predmete.

Pri branju je to vidna spretnost, ki jo potrebujemo, da ohranimo jasno sliko dlje časa. Vključuje tudi zmožnost hitre preusmeritve fokusa z gledanja od daleč na blizu (npr.: gledamo na tablo in nato na klop).

Otrokom s težavami fokusiranja bo tisk postajal vse bolj meglen, če berejo dlje časa, oči pa se bodo hitreje utrudile zaradi obremenitve, ko poskušajo videti jasno. Včasih takšni otroci s težavami fokusiranja držijo knjigo zelo blizu, ali pa se uležejo na mizo. Glavoboli so pri njih zelo pogosti. Kot pomoč se jim predpišejo očala za branje, ki naj bi pomagala podpreti nezadosten sistem fokusiranja, vendar je včasih potrebna terapija – ortoptičnih vaj, ki izboljša sposobnost fokusiranja.

Integracija vidne motorike

Dvajset odstotkov vidnih podatkov, ki pridejo iz mrežnice, ne gre v možganski korteks, namenjen procesiranju slike, ampak se preusmeri v možganski center za gibanje (motoriko) in pomaga pri ravnotežju, koordinaciji in premikanju. Integracija vidne motorike, ki jo ponavadi imenujemo koordinacija oko-telo, ali oko-roka, je pomembna komponenta.

Koordinacija grobe motorike oko-telo – učinkovit vidni vnos za odnos telesa do svojega okolja, katerega ponavadi imenujemo koordinacija oko-telo. Dobre spretnosti integracije vidne motorike in bilateralnosti (obojeustranskosti) otrokom pomagajo uporabljati svoj vidni sistem, da nadzorujejo in prilagajajo namestitve telesne teže proti gravitacijskim silam na obeh straneh telesa, kar jim omogoča dobro ravnotežje in koordinacijo. Otroci, ki imajo to spretnost slabše razvito, imajo lahko težave pri športu, učenju vožnje s kolesom in splošno nerodnostjo.

Koordinacije fine motorike oko-roka – učinkovit vidni vnos v telesni sistem za fino motoriko. Otroci s slabo koordinacijo oko-roka imajo lahko grdo pisavo in porabijo več časa, da dokončajo zadano pisno nalogo. Ponavadi so razočarani in izgubijo koncentracijo, čemur sledi, da si za naloge vzamejo manj čas.

Literatura in viri:

Limburg H, Vaidyanathan K, Dalal HP. Cost effective screening of school children for refractive errors.

Magajna L. (1999), Velikonja M.: Učne težave otrok , Ljubljana: svetovalni center, knjiga

Wissmann DA. The Epidemiology of Myopia. Amer J Epidemiology 1980; 111: 220-8.

Wormald R. Screening for Eye Disease. J Comm Eye Health 1999; 12: 29-30. Community Pediatrics Committee. Vision Screening in infants and children. Pediatr Child Health 1998; 3: 261-2.

World Health Forum 1995; 16: 173-8.

<http://www.abczdravja.si/index.php/8-novice/244-ucne-tezave-so-lahko-povezane-s-slabim->

<http://www.childrensvision.com/links.htm>

<http://www.minnesotavisiontherapy.com/wp-content/uploads/2011/10/ADD.pdf>

[Na vrh](#)

PAMETNI TELEFONI: Predstavitev pametne zapestne ure

Apple watch serija 2

Avtor in sodelavec: Safet Baltič

Lektoriranje: Albert Kolar

Pošlji komentar

V minulih letih nezaustljivega razvoja na področju tabličnih računalnikov in pametnih telefonov so tržišče preplavile tudi tako imenovane pametne zapestne ure. Med celo vrsto proizvajalcev le teh pa je za zdaj dostopna slepim in slabovidnim zgolj pametna ura podjetja Apple. Tako kot pri Applovih tabličnih računalnikih, Iphonu in na klasičnih računalnikih, so na svojo pametno uro v operacijski sistem implementirali bralnik zaslona Voice over.

Prva serija Applovih pametnih ur je prišla na tržišče v aprilu 2015 in sicer v dveh velikostih ter z različnimi ohišji in z različnimi paski. Njena cena pa se je pričela pri visokih 450 € in vse do vrtočlavih 15000 € za uro iz zlatega ohišja.

Druga serija ure, katero vam bom opisal, pa je prišla na tržišče v septembru 2016. Tudi druga serija je v dveh velikostih, in sicer z diagonalo zaslona 38 mm in 42 mm. Cene ur so odvisne od velikosti, materiala izdelave, ter vrste paščka in sicer:

- Velikost 38 mm iz aluminija od 430 €,
- Velikost 42 mm iz aluminija od 450 €,
- Velikost 38 mm iz nerjavečega jekla od 550 €,
- Velikost 42 mm iz nerjavečega jekla od 580 €,
- Velikost 38 mm iz keramike od 1250 €,
- Velikost 42 mm iz keramike od 1280 €.

Ura je na prodajnih policah v večini evropskih držav, na žalost pa ne v Sloveniji. Oblika ure je pravokotna ter ima zaslon na dotik. Na njeni desni strani sta dva gumba in sicer desno zgoraj tako imenovana digitalna krona, desno spodaj pa gumb za vklop ure. Na levi strani ure se nahajata spodaj mikrofona in zgoraj zvočnik.

Digitalna krona je gumb, kot na klasičnih urah gumb za navijanje in nastavljanje ure. Digitalno krono lahko vrtimo ter pritiskamo, odvisno od tega, katero funkcijo si želimo. Gumb se uporablja tako za vklop kot izklop ure, odvisno od tega, kolikokrat ga pritisnemo, za še za druge funkcije.

Ura ima dvojedrni procesor, GPS anteno, Bluetooth in WI-FI povezavo in polnilno baterijo, ki jo polnimo s pomočjo magnetnega polnilca. Ura vsebuje tudi senzorje in sicer senzor za srčni utrip, pospeševalnik, žiroskop in senzor za svetlobo. Uro poganja operacijski sistem Watch OS in je vodotesna do 50 metrov globine. Baterijo napolnimo v času 1,5 ure, hitrost praznjenja pa je odvisna od same uporabe. Druga

serija ure se razlikuje od prve po zmogljivejšem procesorju, zmogljivejši bateriji, vodotesnosti in integrirani GPS anteni, ki je prva verzija ni premogla. Ura deluje v povezavi z Iphonom, prek Bluetooth ali Wi-fi povezave.

Uro v povezavi z Iphonom lahko uporabljamo tako za preverjanje časa, datuma, vremena, branje SMS-ov in epošte, branje novičk, merjenje aktivnosti, merjenje srčnega utripa, navigacije, ter ostalih možnosti, ki nam jih ponujajo aplikacije na uri. In seveda nenazadnje lahko s pomočjo ure opravljamo telefonske klice. Uro lahko uporabljate tudi brez povezave s telefonom, vendar v tem primeru lahko uporabljate zgolj preverjanje časa, merjenje raznih aktivnosti ter navigacijo in aplikacije, ki ne potrebujejo mobilnega signala ali wi-fi povezave. In ko boste prišli v bližino vašega telefona, se bo ura samodejno povezala z le tem.

Uro s pomočjo bralnika zaslona Voice over upravljamo podobno kot ostale Appleve naprave in ga vključimo z trikratnim pritiskom na digitalno krono. Ura ponuja tri tako imenovane zaslone in sicer:

- Watch face (obraz ure) je osnovni zaslon, na katerem je ura, ter storitve, katere si dodate sami na ta zaslon, kot so vreme, datum, itd...
- Zaslon z aplikacijami, ki nam prikazuje po vrsti nameščene aplikacije na uri,
- Doc vrstica, ki nam ponuja bližnjico do desetih aplikacij, katere si sami nastavimo.

Uro lahko aktiviramo na več načinov in sicer odvisno od samih nastavitvev. Z enkratnim pritiskom digitalne krone ali gumba za vklop in izklop, Samodejno z dvigom zapestja in zgolj z enim tako imenovanim tapom na zaslon. Ura ima tudi možnost taptilnega oznanjanja ure in sicer dvakrat na hitro tapnemo po zaslonu z enim prstom in nam bo le ta z nežnimi vibracijami na zapestju povedala uro. Ko aktiviramo uro in nam Voice over pove čas, pa dostopamo do zaslona z aplikacijami z enkratnim pritiskom na digitalno krono, do doc vrstice pa z enkratnim pritiskom na gumb za vklop. Navigacija ter delo z bralnikom zaslona Voice over pa poteka na tri različne načine in sicer:

- z drsenjem s prstom po zaslonu z enega elementa na drugega,
- s tako imenovanim flikanjem z leve proti desni in obratno ter
- z vrtenjem digitalne krone, kar simulira flikanje.

Ko želimo aktivirati označeni predmet, dvakrat hitro tapnemo po njem. Ko se nahajamo na urinem obrazu, lahko dostopamo do centra za obveščanje in tudi do nadzornega centra, in sicer potegnemo z dvema prstoma od zgoraj navzdol za dostop do centra za obveščanje, ter od spodaj navzgor z dvema prstoma za dostop do nadzornega centra. V centru za obveščanje se nam prikazujejo neprebrani SMS-i in novičke. V nadzornem centru pa imate hitre možnosti, kot so:

- Povezava s telefonom,
- Airplane mode (način letenja): s to možnostjo tako kot na telefonu izključite vse povezave,
- Battery (baterija): tukaj preverite razpoložljivost baterije v odstotkih,

- Mute (utišaj): tukaj nastavite ali vas ura opozarja z zvonjenjem in vibracijami ali zgolj z vibracijami,
- Water lock: (zakleni uro za uporabo v vodi).

Na uri so že naložene aplikacije, kot so sporočila, epošta, telefon, vreme ter podobne aplikacije, ki jih poznamo s telefona. Poleg osnovnih aplikacij pa so na uri tudi aplikacije za športne dejavnosti in sicer Workout (vadba) in Acctivities (aktivnosti). V aplikaciji Workout imate možnost nastavitve različnih vrst vadbe, kot so tek, hoja, kolesarjenje, plavanje, tako na prostem kot v zaprtih prostorih. V sami aplikaciji si lahko nastavite, da poteka vadba po vaših željah in sicer, želeni čas in razdaljo, ali pa od začetka, dokler sami vadite. Aplikacija Acctivities (aktivnosti) pa ves čas nadzoruje vaše gibanje, porabo kalorij in koliko ur ste bili na nogah. Pri tem pa od vas zahteva, da porabite število kalorij, ki ste si jih sami nastavili, potem minimalno 30 minutno aktivnost in da v času 12 ur vsako uro stojite najmanj 1 minuto.

Kot sem že omenil, je ura vodotesna do 50 metrov globine in ko jo nameravate uporabljati v vodi, morate pred tem aktivirati ali Water lock v nadzornem centru, ali pa poženete vadbo plavanje v morju ali v bazenu. Če poženete vadbo, se samodejno vklopi Water lock in poleg tega aplikacija meri preplavano razdaljo, srčni utrip in čas plavanja. Ko je vklopljen Water lock, se izključi zaslon na dotik, tako da ko končate s plavanjem, morate enkrat pritisniti digitalno krono, nato pa morate digitalno krono vrteti. S tem postopkom se vključi ultrazvočno čiščenje vode iz mikrofona in zvočnika ter se izključi Water lock.

Pri Applu so pomislili tudi na tiste uporabnike, ki si želijo uporabljati različne vrste paskov, odvisno od priložnosti. Ni vam treba hoditi k urarju, da bi vam zamenjal pasek. Zato imate na dnu ure na vsaki strani ob pasku gumbek, s katerim sprostite zatič in odstranite pasek in ko potisnete nov pasek v zatič, se le ta zaklene in je sam postopek končan v 20 sekundah.

Sam uporabljam Apple watch druge serije in je v vseh pogledih zelo uporabna naprava. Ura je popolnoma dostopna tako slepim - z uporabo bralnika zaslona Voice over, kot slabovidnim - z uporabo aplikacije Zoom. S tem želim izraziti svoje mnenje, glede na testiranje same naprave, da jo lahko popolnoma neodvisno uporabljamo v vseh pogledih s pomočjo zgoraj navedenih aplikacij za dostopnost.

[Na vrh](#)

NAMIGI IN NASVETI: Kako očistiti tipkovnico, Kako pospešiti zagon osebnega računalnika

Avtor in sodelavec: Brane But

Lektoriranje: avtor

Pošlji komentar

105. Kako očistiti tipkovnico

Tipkovnice računalnikov so pravo zbirališče bakterij in nesnage. Zato vsake toliko časa potrebujejo temeljito čiščenje. Kako naj pa očistimo tipkovnico, ne da bi polomili tipke in uničili mehanizme. Čiščenja se morate lotiti tipu tipkovnice primerno.

Tipkovnica prenosnika

Praktično vse tipkovnice prenosnikov so narejene po istem vzorcu. So prostorsko ekonomične, čim bolj kompaktne in zasedajo čim manj prostora. To seveda pomeni, da manjša kot je, težje jo je temeljito očistiti, sploh pod tipkami. Če je tipkovnica prenosnika zgolj nekoliko prašna, je dovolj, da vzamete posodo s stisnjenim zrakom in umazanijo razpihate. Če se je umazanija na tipkovnici nabirala dlje, pa bo potreben temeljitejši poseg.

Za čiščenje trdovratne umazanije, pogosto so to mastni madeži, ki se čez čas pojavijo tudi na ekranu, lahko uporabite majhno količino alkohola (91 - 99 % izopropil). Z uporabo bombažne paličice najprej preverite, kako bo alkohol reagiral na tipkah. Določene tipke, ki so bile deležne UV svetlobe ali pa tipke, ki nimajo najbolj kakovostnega potiska, lahko namreč zelo slabo prenašajo alkohol. V teh primerih seveda ta opcija čiščenja odpade, pride pa v poštev preprostejša možnost z nekaj kapljicami vode in detergenta.

Če ste testirali alkohol in ni šlo nič narobe, lahko začnete s čiščenjem. Za čiščenje uporabite prej omenjeno bombažno paličico, ki jo po vsakih nekaj tipkah zamenjate. Količina alkohola naj ne bo prevelika, čas sušenja pa bi moral biti dokaj kratek.

Če imate umazanijo tudi pod tipkovnico, bo za čiščenje skoraj obvezna uporaba dodatnih orodij. Ne glede na to ali uporabljate Applov računalnik ali pa tipkovnico s tradicionalnim škarjastim sistemom, je odstranjevanje tipk v obeh primerih precej podobno. Za odstranjevalno orodje lahko uporabite marsikaj. Nekateri prisegajo na trzalico kitare, drugi na izvijač, mi pa svetujemo komplet profesionalnega orodja (<http://bit.ly/orodje-za-tipkovnice-RN>), ki vam bo prišel prav še pri kakšnem drugem (p)opravilu.

Tipke odstranjujte nežno, tako da z orodjem sežete pod tipko in jo počasi dvignete. Ko zadenete pravo točko, bo tipka praktično sama skočila iz svoje pozicije. Ko odstranite vse tipke, uporabite stisnjen zrak, nato pa nežno položite tipke nazaj.

Zunanja tipkovnica

Kar se tiče zunanjih tipkovnic, osnove ostajajo enake: uporabljajte stisnjen zrak in očistite tipke s čistilnim alkoholom (po testiranju), če pa vas skrbijo poškodbe tipkovnice, raje uporabljajte vodo v kombinaciji z detergentom.

V primeru, da uporabljate membranske tipkovnice, velja najprej preveriti, ali proizvajalec dovoljuje odstranjevanje tipk. Na drugi strani imajo vse mehanske tipkovnice odstranljive tipke. Za njihovo odstranjevanje lahko uporabite izvijač, vendar ta metoda ni najbolj optimalna. Da bi se izognili potencialni škodi, svetujemo, da raje uporabite namenska žična orodja (<http://bit.ly/tipkovnice-RN>), s katerimi tipke preprosto izpulite iz njihovega ležišča.

Ko vam uspe odstraniti vse tipke, lahko izpihate umazanijo, če je resnično trdovratna, pa jih čez noč namočite v vodo. Pomembno je, da pri tem niti pod razno ne uporabljate alkohola. Po čiščenju postavite tipke nazaj na svoje mesto. Pomemben nasvet: če ima vaša tipkovnica pod večjimi tipkami žični stabilizator, svetujemo, da jih ne odstranjujete.

Vir:

<https://www.racunalniske-novice.com>

106. Kako pospešiti zagon osebnega računalnika

Zagotovo vsi poznate tisti občutek, ko namizni ali prenosni računalnik nenadoma ne deluje več dovolj hitro in nam povzroča sive lase, ko poskušamo nekaj opraviti. Za mnoge napredne uporabnike je to ponavadi znak, da bo potrebno ponovno namestiti operacijski sistem, običajni uporabniki pa takoj pomislimo na nakup novega računalnika. Preden storite eno ali drugo, poglejmo, kako pohitriti osebni računalnik med samim zagonom, saj ta lahko v najslabšem primeru traja tudi deset minut in več. Ko je enkrat računalnik v »polnem« teku, pa bo verjetno dovolj odziven tudi za nekoliko zahtevnejše uporabnike.

Če imate na osebne računalniku nameščen operacijski sistem Windows 10 (OS Win 10), lahko zagon vašega računalnika pohitritev v zgolj petih korakih, s katerimi boste lahko relativno enostavno odkrili krivce za počasen zagon računalnika, s preprečitvijo njihovega nalaganja med samim zagonom pa naj bi pripomoglo k bistveno bolj odzivnem računalniškem sistemu.

1. korak: Zaženite »task manager«. To naredite tako, da kliknete na Windows gumb, in poiščete to aplikacijo, ali pa preprosto pritisnete Windows gumb in vpišete »task manager«.

2. korak: Task manager vam bo najprej pokazal programsko opremo, ki je trenutno v uporabi. Za preklon na programsko opremo, ki se nalaga med samim zagonom računalnika, pa je treba klikniti na zavihek »Startup«.

3. korak: V zavihku »Startup« so prikazani vsi programi, ki se samodejno zaženejo ob zagonu OS Win 10. Najlepše pri vsem tem pa je to, da nam Win10 sam sporoči, katere aplikacije imajo pomemben vpliv na zagon.

4. korak: V zavihku »Startup« našo pozornost posvetimo predvsem stolpcu »Startup impact«. Tu nam OS Win 10 prikaže štiri možnosti. Če je navedena vrednost »None«, to pomeni, da nam tovrstne aplikacije zagotovo ne povzročajo počasnega zagona OS Win 10. Če boste zasledili vrednosti »Not measured« to pomeni, da je bila aplikacija po vsej verjetnosti nameščena ravno pred kratkim. Mi se moramo seveda osredotočiti na tisto programsko opremo, ki jo je OS Win 10 označil kot »High«, saj te aplikacije so tiste, ki najbolj pripomorejo k daljšemu zagonu operacijskega sistema.

5. korak: Zagon OS Win 10 bomo torej pohitrili tako, da bomo izključili zagon tistih aplikacij, ki jih je sistem označil kot »High«. Če niste povsem prepričani, čemu neka aplikacija služi, vam priporočamo, da je ne izključite, saj v nasprotnem primeru vas lahko doleti tudi to, da se OS Win 10 ne bo več zagnal. Če pa zagotovo vemo, da aplikacije ne potrebujemo ob zagonu, jo lahko povsem varno izključimo. To naredimo tako, da nanjo kliknemo z desnim gumbom miške in izberemo možnost »Disable«. Ob ponovnem zagonu računalnika se ta aplikacija ne bo več zagnala, računalnik pa naj bi pridobil občutno hitrejši zagon računalniškega sistema kot celote.

Vir:

<https://www.racunalske-novice.com>

[Na vrh](#)

OGLASNA DESKA: Sprememba je samo v imenu, naše poslanstvo ostaja enako

Ob preimenovanju šole, pravi njena ravnateljica

Avtor: Slavica Bukovec Zupanič

Lektoriranje: Albert Kolar

Pošlji komentar

V nekdanjem Zavodu za slepo in slabovidno mladino Ljubljana, ki se je konec lanskega leta preimenoval v Center IRIS, so na zadnji januarski dan pripravili dan odprtih vrat. Predstavitve aktivnosti v omenjeni inštituciji je bila namenjena vsej zainteresirani javnosti, predvsem pa vsem tistim, ki so v tesni povezanosti s slepimi in slabovidnimi otroki; starši, svetovalni delavci na šolah, spremljevalci... Namen dneva odprtih vrat je bil v prvi vrsti navzočim predstaviti, kakšna je pravilna prilagoditev pouka ter kakšni programi in načini dela so najprimernejši za otroke z različnimi stopnjami izgube vida.

Ker je bil poudarek letošnjega srečanja na športnih aktivnostih za slepe in slabovidne in ker v šoli dajejo čedalje večji pomen gibanju njihovih gojencev, je bilo povsem razumljivo, da se je dogajanje pričelo v telovadnici, kjer je vse prisotne pozdravila ravnateljica Katjuša Koprivnikar. V pozdravnem nagovoru je beseda nanesla tudi na spremembo imena ustanove in ravnateljica je o tem povedala: »Vsem tistim, ki ste nas prej poznali pod drugim imenom, naj povem, da smo tukaj isti zaposleni, da smo ostali na isti lokaciji, spremenili smo samo naziv in nekaj malega v aktu o ustanovitvi. Te spremembe nam dajejo večjo možnost, da širimo določene programe, predvsem na področju celostne obravnave slepih in slabovidnih ter pri delu s temi osebami po zaključku izobraževalnega procesa. Tako bodo v bodoče poglobljena področja našega dela: izobraževanje v osnovnošolskih in srednješolskih programih, rehabilitacija, inkluzija in svetovanje za slepe in slabovidne in od tod tudi novo ime Center IRIS.«

Učitelja telesne vzgoje Gašper in Anja sta nato predstavila 2 najbolj specifična športa za slepe in slabovidne; golbal (igra z zvenečo žogo) in showdown (tenis za slepe). Sicer pa je Gašper povedal, da poskušajo otroke vključiti v čim več športnih aktivnosti. V učni program telesne vzgoje so uvrščene vse tiste zvrsti kot na večinskih šolah: gimnastika, atletika, košarka, plavanje, smučanje... Seveda pa morajo pouk pogosto prilagajati, saj je treba upoštevati individualne zmožnosti učenca, še zlasti pri tistih s kombiniranimi motnjami.

Ekipe srednješolcev je nato odigrala kratko revialno tekmo. Uspešen mlad golbalist Borut je razložil osnovna pravila športa, ki se že igra na paraolimpijskih igrah. V večini so ti mladi fantje tudi člani državne reprezentance in v lanskem oktobru so dosegli precejšen uspeh na evropski ravni. Po nekaj bolj sušnih letih se jim je namreč uspelo iz skupine B prebiti v skupino A. Da bi podoživeli vsaj delček obeh specialnih športov, smo se vsi, ki smo to želeli, lahko še preizkusili v metanju zveneče žoge in vihtenju loparja.

V nadaljevanju dneva so se zavodske službe predstavile obiskovalcem s svojimi aktivnostmi in projekti, katerih skupni cilj je vključevanje otrok z okvaro vida ter ozaveščanje javnosti. Učiteljica gospodinjstva Damijana Dušak je spregovorila o projektu Večerja v temi, ki ga pod njenim mentorstvom izvajajo že nekaj let. V praksi gre za popolnoma zatemnjen prostor, v katerem slepi natakariji postrežejo z večerjo, ki jo morajo gostje použiti v popolni temi ter tako za kratek čas podoživeti svet onkraj vidnega. O prihodnosti projekta pa Dušakova pravi: »Odkrili smo, da so slepi ljudje lahko dobri natakariji, toda ne brez mentorstva in na žalost ne v Sloveniji. To nam uspeva le znotraj teh zidov, sicer pa ne dobimo nikakršnega odziva od zunaj. Restavracije namreč težko pristanejo na vse prilagoditve, ki bi jih mi potrebovali in slepi natakariji so zaenkrat samo v Ljubljani. Perspektive res ni, a dokler bomo lahko podajali to znanje naprej, bomo uživali v tem.«

Specialna znanja so zagotovo tista, ki otroke z okvaro vida postavijo na lastne noge in naredijo kar se da samostojne. Orientacija in mobilnost, ki ju začnejo pri otroku izvajati že v predšolskem obdobju, ga spremljata skozi ves učni proces. Mobilne službe na terenu pa učijo veščin uporabe bele palice in ostalih spretnosti tudi otroke, ki so vključeni v večinske šole. O tem si lahko preberete več v nadaljevanju prispevka.

Kot pravi učiteljica orientacije Branka, gre za individualni pristop in rezultati učenja so odvisni od sposobnosti in zdravstvenega stanja posameznika. Težava, da otroci ne postanejo samostojni tako hitro, kot bi pedagogi želeli, je po njenih besedah zagotovo v prevelikem zaščitništvu s strani staršev in premajhnem številu ur, namenjenih za poučevanje teh veščin.

Zavodski vrt čutil je prostor, v katerem pripravljajo delavnice za otroke vseh starosti ter skupaj s predavanji tudi za strokovno javnost. Knjižničarka Nina je še poudarila, da obiskovalcem vrta lahko predstavijo tudi specialne športe ter prilagojene knjige in tipanke za otroke. In če morda koga zamika, trenutno poteka natečaj za najboljšo tipanko.

V navezavi s tipankami je tudi zadnja pridobitev Centra IRIS. Gre za sodoben učni pripomoček, ki se kot stenska tipanka razprostira po celotnem šolskem stopnišču. Tridimenzionalne figure v abecednem zaporedju tvorijo zgodbo deklice Ade in kužka Benija, ki se podata na pot iskanja zaklada. Ta res nima materialne vrednosti, a je kljub temu največji zaklad. Imenuje se namreč prijateljstvo. Na poti do cilja pa srečata številne živali, spoznata najrazličnejše naravne pojave in doživita nepozabne dogodivščine. Tipanka bo učencem služila kot sodoben didaktični pripomoček pri urjenju tipa in finomotorike ter pri učenju vsakdanjih veščin (zavezovanje čevljev, priprava nahrbtnika, skrb za kužka...), dobrodošla bo tudi kot pomoč pri učenju brajeve abecede in spoznavanju stvari iz okolja, ki jih slepi otrok lahko prepozna le na njemu dostopen način. Tipanka deluje tudi kot nekakšna vzpodbuda za otroke, saj je zastavljena tako, da jim ne dopušča, da bi bili pasivni. Zunanjim obiskovalcem in strokovni javnosti bo ta nova pridobitev, ki je še v izdelavi, predvsem dober pokazatelj, kakšne prilagoditve potrebujejo ljudje z okvaro vida. Prav za vse, na tej in oni strani vidnega, pa nosi pomembno moralno noto!

Po besedah učiteljice Nastje so se pri nastajanju tipanke združile različne vrste znanj, vse od grafične in tekstilne tehnologije, oblikovanja, likovne umetnosti, pripovedništva, glasbe ... Projekt, v katerem sodeluje 27 različnih strokovnjakov, vodita izredna prof. dr. Urška Stankovič Elesini in doc. dr. Raša Urbas z Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Za zvok, ki je pomemben element tipanke, je poskrbel komponist in glasbeni producent doc. dr. Mitja Reichenberg.

V izdelavo tipanke so vložene številne ure prostovoljnega dela tako internih kot zunanjih sodelavcev. Za finančni del projekta, ki še nima končne številke, pa so poskrbele članice Lions kluba Ljubljana Viva, katerih cilj je med drugim tudi prepoznava potreb slepih in slabovidnih otrok ter pomoč pri realizaciji ciljev v Centru IRIS.

Po predstavitvi pravkar navedenih aktivnostih smo se udeleženci, razdeljeni v več manjših skupin, razpršili po učilnicah, da bi spoznali, kako deluje mobilna služba na terenu, kakšni so porodni krči programa zgodnje obravnave otrok z okvaro vida, na kak način v šoli prilagajajo pouk ter kako pomembna sta trening čutil in učenje brajice.

Zgodnja obravnava otrok z okvaro vida je še dokaj mlad program, ki ga v ustanovi izvajajo od leta 2012, čeprav so prizadevanja obstajala že dalj časa. Začelo se je s 6 otroki, pri katerih pa okvara vida ni bila vodilna motnja. Otroci z okvaro vida so sicer obstajali, toda niso bili sistemsko prepoznavni. Zato si v Centru IRIS prizadevajo za sodelovanje z oftamološkimi ambulantami, saj bi le na tak način lahko čim prej začeli s tiflopedagoško obravnavo otroka ter hkrati nudili potrebno pomoč celotni družini. Obravnava zaenkrat poteka ambulantno, kar pomeni, da morajo starši z otrokom prihajati v Center. Strokovnjaki željno pričakujejo zakonsko ureditev področja in s tem tudi financiranje programa. Njihov cilj je izvajati tiflopedagoško obravnavo v otrokovem domačem okolju. Zgodnja obravnava otroka z okvaro vida je osnova celostne obravnave in je hkrati priprava otroka za vključitev v vzgojno – varstvene in šolske programe. Zato ne čudi, da jo v Centru IRIS uvrščajo med prioritete naloge.

Če pri posamezniku ne deluje neko čutilo, se bolj razvijejo druga čutila. Ja, tako razmišlja večina ljudi. Toda takšno mnenje je zmotno, za povečanje senzibilnosti nekega čuta se je treba kar dobro potruditi, menijo tiflopedagogi. Zato dajejo v šoli velik pomen vajam za boljšo tipno zaznavo in vajam vida pri slabovidnih učencih. Prav od ostanka vida in njegove funkcionalnosti je namreč odvisno, ali učenec dela v šoli v brajevem ali vidnem zapisu. Učenci so obiskovalcem predstavili 3 možnosti pisanja in branja besedil: brajica, vidni in elektronski zapis ter pripomočke, ki jim olajšajo ali celo omogočijo učenje: brajev pisalni stroj, povečevalne lupe, računalnik z brajevo vrstico in bralnikom zaslona. Je pa kot ponavadi tudi tokrat stekel pogovor o zmanjševanju pomena brajice v tekmi z razvojem elektronsko-informacijske tehnologije.

Mobilna služba je v nekdanjem Zavodu delovala že v osemdesetih letih prejšnjega stoletja. Toda po sprejetju Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami se je njen koncept močno spremenil. »Danes jo imenujemo Služba za pomoč inkluziji,«

pravi tiflopedagoginja Marija Jeraša ter dodaja: »Rezultat pa je lahko dober le, če trikotnik (mobilna služba, šola in starši) deluje usklajeno. Le v takem primeru ima otrok nekaj od tega. In še posebej je potrebno poudariti, da to ni učna pomoč, ampak strokovna pomoč otroku, učiteljem in staršem.«

Mobilna služba v letošnjem šolskem letu na terenu obravnava 182 otrok, pri tem pa ni vključenih 30 otrok iz zgodnje obravnave. Pri tem sodeluje 22 strokovnjakov, kar pa ne pomeni, da je njihovo delo samo terensko.

Kot pravi Jeraševa, so jo dolgoletne izkušnje dela na tem področju prepričale, da sama vključenost slepega in slabovidnega otroka v vzgojni ali učni proces še zdaleč ni tako problematična, kot socialna vključenost. »Otroci so v večini primerov osamljeni in nimajo prijateljev. Večkrat razmišljamo, na kak način to izboljšati, toda otrok se preprosto ne da prisiliti, s kom se bodo družili. Izkazalo se je na žalost še to, da so pri sklepanju prijateljstev velika ovira sami spremljevalci. Kakor so za večino potreb slepega in slabovidnega otroka nujno potrebni, pri socialnih stikih predstavljajo nekakšen tampon med otroci,« je ob koncu predstavitve mobilne službe povedala tiflopedagoginja Marija Jeraša.

Če ne vidiš, ne moreš verjeti, koliko specifičnih prilagoditev je potrebno pri poučevanju posameznega predmeta. Taktilni zemljevidi, risanje na folijo pri geometriji, predmeti iz narave ali makete teh pri biologiji. Koliko več kreativnosti, napora in časa dejansko potrebuje pedagog, da enak obseg učnih gradiv kot polnočutnemu posreduje učencu z okvaro vida. Ob tem pa se samo po sebi zastavi vprašanje: »Kaj pa otroci v integraciji, ki niso deležni vseh teh prilagoditev?« Žgoča tema, ki bo v bodoče še pogosto razburkala strokovno in laično javnost!

Čisto ob koncu dneva odprtih vrat je sledil še posvet za strokovne delavce; temu je bil ta dan v prvi vrsti tudi namenjen. Za laično javnost pa so pripravili nekoliko bolj sproščujočo temo - zgodovinski prerez Zavoda. Dogodki takoj po prvi svetovni vojni, Zavod v Kočevju, hiter razvoj šolstva po drugi svetovni vojni in spremembe v času tako imenovane inkluzije lahko strnemo v skoraj 100 let organiziranega šolstva za osebe z okvaro vida v Sloveniji.

Na praznovanje jubileja se po besedah Dušana Škafarja že pripravljajo. Kot prednostno nalogo pri tem so si zastavili zbiranje starih rekvizitov, pripomočkov, slik, avdio-video posnetkov, učil, izdelkov bivših učencev, s katerimi bodo ob stoletnici pripravili zgodovinsko muzejsko razstavo. V ta namen so se povezali s Filozofsko fakulteto v Ljubljani (oddelek za etnologijo) in Šolskim muzejem. Morda pa bo prav to priložnost, da se končno na enem mestu zbere materialna in nesnovna dediščina slepih in slabovidnih v Sloveniji. Lepo darilo, mar ne?

[Na vrh](#)

NOVIČKE: Izšla sta NVDA 2017.1 in jaws 17.0, Skype se spreminja na slabše, prvi povsem majhen mehak robot, Nokia 3310 se vrača

Avtor in sodelavec: Jure Srebrovič

Lektoriranje: Albert Kolar

Pošlji komentar

Izšla sta NVDA 2017.1 in jaws 17.0

Okrog 20.2.2017 je izšla prva različica programa NVDA v tem letu in sicer NVDA 2017.1. Ta prinaša novosti, povezane s programi Microsoft Word, Excel in spletni brskalnik v Windowsu 10 Microsoft Edge. Odpravljenih je bilo tudi kar nekaj napak, ostalo pa vas vabim, da preverite sami. Izšel pa je tudi Jaws 17.0, ki poleg govora eloquence brezplačno omogoča tudi vocalizerjeve glasove, med njimi tudi Lano za hrvaščino, ki zelo lepo bere tudi slovenska besedila.

Skype se spreminja na slabše

Legendarni program Skype za brezplačno telefonijo ima vse več napak. Poročali smo že, da so ukinili prenose datotek, glasbe in slik, oziroma jih omejili na velikost 300 MB. Zdaj pa so še uvedli zvočni filter, ki vse zvoke, ki pridejo neposredno iz računalnika ali druge naprave, ki ni prepoznana kot govor, uniči tako, da jih pretvori v šum. In tudi sicer se je kakovost govora poslabšala. Poslabšal se je tako imenovan bitrate oziroma visoki toni so se zmanjšali. Prej omenjeni zvočni filter predvsem slepim, ki uporabljamo bralnike zaslona in smo si do zdaj prek Skypa medsebojno lahko pomagali, močno škoduje, saj nas zelo ovira pri delu in pomaganju drug drugemu. Ni namreč več možnosti, da bi slišali bralnik zaslona pri sogovorniku in niti glasbe skupaj več ne moremo poslušati. Zato bomo slej kot prej naprednejši uporabniki prisiljeni iti nazaj na program GW connect, ki pa se je nehal razvijati v letu 2012. GW connect namreč še omogoča neomejeno velikost datotek pri pošiljanju in niti hitrosti ne omejuje. Pri starejših Skypih, kjer se je še dalo pošiljati, je namreč hitrost bila omejena na 500 kb/s. In prav tako GW connect ne ustvarja zvočnega filtra in je medsebojna pomoč še mogoča. Prenos programa GW connect na spletu ni več možna, zato me kontaktirajte na naslov: jure.srebrovic@guest.arnes.si vsi tisti, ki bi ga radi imeli.

Strokovnjaki s Harvarda razvili prvi povsem majhen mehak robot

Octobot je zelo majhen robot, velik od vašega stisnjena pest. Podoben je nečemu, kar bi otrok dobil na rojstnodnevni zabavi v vrečki presenečenja. Ta robot se premika sam, kljub morda nekoliko otročjemu imenu in izgledu pa predstavlja octobot izjemen dosežek na področju robotike. Raziskovalci s Harvarda, ki so tega robota razvili, pravijo, da gre za prvi mehki robot, ki je v celoti samozadosten. Ne vsebuje namreč

nobenih električnih komponent - nič baterij in tudi ne računalniških čipov - premika pa se brez da bi bil voden s strani računalnika. Gre pravzaprav za pnevmatično cev s simpatično zunanostjo. Za premikanje uporablja vodikov peroksid - veliko bolj koncentriran od tistega v tipičnih zdravstvenih kabinetih - ki polni dva rezervoarja v notranjosti octobotovega telesa. Tekoči vodikov peroksid pod pritiskom potuje po ceveh v notranjosti octobota in na določeni točki ta tekočina pride v stik s platino. Pri tej reakciji se ustvarja plin. Od tam se plin širi in se premika skozi majhne odprtine, ki jim pravimo tudi mikrofluidni kontrolerji. Ti poskrbijo, da se plin izmenjaje usmerja v vsako lovko posebej, saj ta robot izgleda kot hobotnica. Izmenično spuščanje plina v lovke daje občutek, da robot pleše, saj njegove majhne lovke migljajo podobno kot pri živih hobotnicah. Octobot se lahko s porabo 1 mm goriva premika približno 8 minut. Ryan Truby, študent na Harvardu in član ekipe, ki je uspela zgraditi octobota, pravi, da vse dele zgradijo lastnoročno. Le model za obliko robota in mikrofluidni čip sta bila zgrajena drugje. Ta robot je zgrajen iz materialov, ki jih večina mikrofluidnih laboratorijev tako ali tako ima pri roki. Kljub temu so morali izvršiti 300 poizkusov, da so raziskovalci uspeli sestaviti prvega mehkega robota na svetu. Za izdelavo najprej v prazen po meri narejen model položijo mikrofluidni čip hobotnice. Potem v ta model prilijejo mešanico silikona, ki popolnoma prekrije čip. Po tem, ko uporabijo 3D tiskalnik, s katerim vbrizgajo barvo v model, tega pečejo 4 dni. Tako pridobijo končno obliko octobota, med tem pa ena od barv izpari, za sabo pa pusti prazne kanale, po katerih se potem kasneje pretaka plin pod pritiskom. Tisto, kar morda še manjka takšnemu robotu, je možnost programiranja, ki bi omogočila večji nadzor nad gibanjem robota. Octobot pa vsekakor ni bil narejen za kaj takega, saj je namerno povsem minimalističen, ker so ustvarjalci z njim želeli dokazati, da se takega mehkega robota sploh da narediti.

Vir: <https://www.racunalske-novice.com/>

Nokia 3310 se vrača!

Legendarni mobilni telefon Nokia 3310 si je leta 2000 prislužil naziv neuničljivega telefona. Med uporabniki storitev mobilne telefonije je bil dobro poznan tudi po legendarnih igrah Snake in Space Impact, trgovcem pa je na račun njegove takratne superiornosti uspelo prodati kar 126 milijonov enot. Menda ima Nokia namen omenjeni telefon (Telefon 3310-17 v posodobljeni različici) ponovno ponuditi v prodajo. Uradna predstavitev se je menda zgodila že v okviru težko pričakovanega februarskega svetovnega kongresa mobilne telefonije (MWC) v Barceloni. Čeprav podrobnosti o posodobljeni različici mobilnega telefona 3310-17 še niso znane, verjamemo, da bo ta namenjen manj zahtevnim uporabnikom, njegova glavna aduta pa naj bi bila odpornost na udarce in baterija z večtedensko avtonomijo delovanja. Telefon bo možno kupiti tudi v evropskem prostoru, sodeč po spletnih govoricah pa bo zelo dostopen. Telefon naj bi v Evropi stal manj kot 60 evrov. Če bo res tako, potem bo morda Nokia 3310-17 ponovno prodajna uspešnica. Prav tako za nas slepe in slabovidne uporabnike ni znano, kateri operacijski sistem jo bo poganjal, in če bo nanj mogoče namestiti kakršnokoli govorno podporo. Poleg posodobljene različice telefona 3310 pa naj bi Nokia v prodajo ponudila še dve družini pametnih mobilnih telefonov (Nokia 5 in Nokia 3), ki naj bi bili primerni tudi za nekoliko zahtevnejša opravila. Po spletnih govoricah naj bi bili pametni telefoni družine Nokia 5 opremljeni s 13,2-centimetrskimi (5,2-palčnimi) zasloni ločljivosti 720p oziroma

1280 x 720 slikovnih točk, dvema gigabajtoma sistemskega pomnilnika in spletno kamero ločljivosti 12 milijonov točk. Omenjeni telefoni naj bi stali okoli 200 evrov. Strojna oprema pametnih telefonov Nokia družine 3 pa na drugi strani žal še ni bila razkrita. Ta bo verjetno nekoliko manj zmogljiva kot pri Nokii 5, saj bo za Nokio 3 predvidoma treba odšteti približno 150 evrov.

Vir: <http://www.racunalniske-novice.com/>

[Na vrh](#)

© 2002-2017, Uredništvo Rikoss, Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije